

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”

КУРСОВІ РОБОТИ

Вимоги та рекомендації до виконання й захисту

*Рекомендовано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
як навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 «Філологія»*

Київ

КПІ ім. Ігоря Сікорського

2019

Курсові роботи: вимоги та рекомендації до виконання й захисту [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 035 «Філологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Є.О. Дегтярьова, Л.В. Школяр. – Електронні текстові дані (1 файл: X,XX Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 89 с.

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол № 7 від 01.04.2019 р.)
за поданням Вченої ради ФЛ (протокол № 8 від 25.02.2019 р.)*

Електронне мережеве навчальне видання

КУРСОВІ РОБОТИ

Вимоги та рекомендації до виконання й захисту

Укладачі:

Школяр Лілія Володимирівна, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. пед. наук;

Дегтярьова Євгенія Олександрівна, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. філол. наук

Рецензент:

Буць Жанна Володимирівна, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. філол. наук, доцент

Відповідальний редактор:

Бондар Леся Вікторівна, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. пед. наук, доцент

У посібнику висвітлено загальні положення, вимоги до написання, оформлення, структури, змісту, організації та порядку захисту курсових робіт для здобувачів освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 035 «Філологія». Посібник розроблено відповідно до чинних нормативних актів МОН України, положень КПІ ім. Ігоря Сікорського, навчальних та робочих навчальних планів факультету лінгвістики із залученням матеріалів попереднього видання.

Видання призначено для використання студентами та науково-педагогічними працівниками випускових кафедр факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

© КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
1 КУРСОВА РОБОТА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ.....	7
1.1 Стилiстика курсової роботи	11
1.2 Структура курсової роботи	18
2 ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	19
2.1 Титульний аркуш курсової роботи.....	19
2.2 Зміст.....	19
2.3 Перелік умовних позначень, символів і скорочень	20
2.4 Вступ.....	21
2.5 Основна частина	35
2.6 Висновки	36
2.7 Резюме українською та іноземною мовами.....	38
2.8 Список використаних джерел	39
2.9 Додатки.....	40
3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	40
3.1 Загальні вимоги	40
3.2 Нумерація.....	45
3.3 Загальні рекомендації щодо опрацювання наукових джерел та оформлення посилань	48
3.4 Оформлення ілюстративного матеріалу у тексті курсової роботи	51
3.5 Оформлення списку використаних джерел.....	52
3.6 Оформлення списку скорочень назв лексикографічних джерел та списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу.....	52
3.7 Оформлення додатків	53
4 ПОРЯДОК ПОДАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ	54

4.1 Подання курсових робіт на кафедру	54
4.2 Процедура захисту курсових робіт	55
4.3 Рекомендації до підготовки презентації на захист	56
4.4 Рекомендації до написання й представлення доповіді на захисті курсових робіт	61
5 ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	65
6 КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН АТЕСТАЦІЙ, ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТОК А Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи...	72
ДОДАТОК Б Зразок оформлення змісту	74
ДОДАТОК В Зразок оформлення переліку умовних позначень, символів і скорочень.....	75
ДОДАТОК Г Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел (з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015)	76
ДОДАТОК Д Приклади оформлення списку скорочень назв лексикографічних джерел та списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу.....	85
ДОДАТОК Е Зразок оформлення аркуша оцінювання курсової роботи ..	86

ПЕРЕДМОВА

Модернізація вищої освіти у світлі спрямованості України на європейський курс вимагає інноваційного, якісно нового теоретичного і методичного забезпечення науково-дослідницької діяльності студентів.

Сукупність знань з філологічних дисциплін, обізнаність в основах перекладацької діяльності є важливою складовою освіти сучасного філолога-перекладача. Україй важливого значення набуває формування у студентів системного мислення, наукового підходу, усвідомлення необхідності їх застосування під час вирішення фахових завдань.

Українська національна університетська система освіти передбачає виконання студентами низки навчально-наукових досліджень, до яких належить зокрема написання курсових робіт.

Успішне володіння навичками дослідження та творчої роботи студентами-бакалаврами допомагає їм порівняно легко включатися в професійну діяльність, переводити наукові знання в площину практичного використання [19, с. 127].

Запропоновані рекомендації докладно характеризують курсові роботи, що виконуються студентами факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського на 3 та 4 курсах відповідно до діючих навчальних планів. Розкриваються сутність, послідовність підготовки та виконання наукової роботи, підготовка до захисту, захист, оцінювання та наукове керівництво курсовими роботами.

Усі рекомендації викладено відповідно до чинних нормативних актів Міністерства освіти і науки України, що регламентують підготовку бакалаврів. Кодифікація поданих матеріалів зорієнтована на основні напрями впровадження ступеневої системи освіти відповідно до Закону України “Про вищу освіту” [9], Державної національної програми “Освіта

(Україна XXI століття)” [15] та нормативних документів ДАК України щодо підготовки кваліфікаційних наукових робіт. Враховано “Тимчасове положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського” [3], навчальні програми дисциплін “Іноземна мова (основна, практичний курс)”, “Переклад та редагування фахових текстів”, ухвалені методичною комісією факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 5 від 28 лютого 2018 р.) та Методичні рекомендації до виконання й захисту курсових робіт з “Французької мови (основна, практичний курс)”, “Основ перекладознавства” та “Теорії перекладу” (2013 р.) [17].

У зв’язку з новітніми тенденціями освітнього процесу, змінами у навчальних та робочих навчальних планах факультету лінгвістики на 2019–2020 н.р., які торкнулися переліку і обсягу навчальних дисциплін, послідовності їх вивчення, розподілу навчальних годин за видами занять у семестрах, видів семестрового контролю, випускної атестації тощо, виникла необхідність перевидання рекомендацій до виконання й захисту курсових робіт для студентів освітнього ступеня “Бакалавр” факультету лінгвістики спеціальності 035 “Філологія”.

Тематика курсових робіт зазначається у робочих навчальних програмах випускових кафедр факультету лінгвістики.

1 КУРСОВА РОБОТА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ

У професійній підготовці майбутнього філолога й перекладача значну роль відіграє курсова робота.

Курсова робота належить до самостійної навчально-наукової складової дослідницького характеру, яка виконується студентом з певної дисципліни або з окремих її розділів й спрямована на вивчення конкретної проблеми.

Згідно з навчальним планом спеціальності 035 “Філологія”, студенти факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського виконують курсові роботи з таких дисциплін: «Іноземна мова (основна, практичний курс)» та «Переклад та редагування фахових текстів» на 3-му та 4-му курсах навчання відповідно.

Як самостійна письмова наукова робота реферативно-дослідницького характеру, курсова робота передбачає глибше, порівняно з рефератом, вивчення конкретної наукової проблеми з обов’язковим самостійним науковим пошуком і фіксуванням його результату.

Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання [17, с. 6].

Метою курсових робіт з лінгвістики та перекладознавчих наук є:

– критичний аналіз сучасного дослідницького досвіду з перекладознавства та вчень у галузі мовознавства;

– поглиблення, узагальнення і закріплення фахових знань студентів з актуальних проблем відповідних наук;

- подальший розвиток умінь підбору й опрацювання довідкової, навчальної і наукової літератури за темою курсової роботи;
- стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
- формування вмінь самостійної обробки навчально-методичних матеріалів та їх практичної реалізації;
- вдосконалення дослідницьких умінь та навичок студентів;
- органічне поєднання теоретичних положень перекладознавства та емпіричної верифікації у процесі перекладацького аналізу й перекладу науково-технічних і науково-популярних текстів;
- уміння вести спостереження за власними механізмами дослідницького пошуку з метою усвідомлення найефективніших способів використання власних ресурсів у процесі формування науково-дослідної компетенції;
- аналіз конкретних мовних фактів, їх узагальнення;
- творче розв'язання фахового завдання з відповідної навчальної дисципліни.

Курсова робота сприяє кращому засвоєнню теоретичних знань та аналізу практичних питань дисципліни, надає можливість виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити; вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні джерела; здатність застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції, рекомендації з предмета дослідження [17, с. 7].

Написання наукової роботи такого рівня базується на вивченні першоджерел, автентичних документів, навчально-методичних посібників, монографій, нормативно-правових актів, статей, інтернет-ресурсів тощо.

Матеріали курсової роботи можуть бути використані для подальшої дослідницької роботи і написання кваліфікаційних робіт.

До написання курсової роботи висуваються такі загальні вимоги:

1. Курсову роботу студенти виконують згідно з навчальним планом. Курсова робота виконується за однією з тем, запропонованих викладачами кафедри, що були затверджені на засіданні кафедри. Студентам надається право обирати тему зі списку поданих тем.

2. Назва курсової роботи має бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності (спеціалізації), дисципліні, з якої пишеться курсова та суті наукової проблеми (завдання), вказувати на мету дослідження. Іноді для більшої конкретизації до назви слід додати невеликий (4–6 слів) підзаголовок. У назві курсової роботи, як і її розділів, небажано використовувати термінологію псевдонаукового характеру. Необхідно уникати назв, що починаються зі слів “Дослідження деяких шляхів ...”, “Деякі питання ...”, “Матеріали до вивчення ...”, “До питання ...” тощо, в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

3. Курсова робота виконується українською мовою. Захист роботи проходить державною або (за бажанням доповідача) іноземною мовою (основною).

4. Обсяг курсових робіт становить:

Рік навчання	Дисципліна	Кількість сторінок друкованого тексту комп’ютерного набору
3	Іноземна мова (основна, практичний курс)	25–30
4	Переклад та редагування фахових текстів	35–40

5. З огляду на високі вимоги нормативних документів необхідно неухильно дотримуватися державних стандартів України щодо порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул

та ілюстрацій. Курсова робота має бути чітко структурованою, із дотриманням таких вимог щодо оформлення:

- ✓ окремі частини роботи виділяються (напівжирним, курсивом);
- ✓ абзаци та нумерація сторінок оформляються згідно з загальними чинними вимогами (“Про затвердження Вимог до оформлення дисертації”. Наказ Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017) [16];
- ✓ дотримуються правила паспортизації матеріалу (правильно оформляються посилання, виноски, цитати тощо); (“Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій” [13];
- ✓ список використаних джерел укладається відповідно до сучасних чинних вимог (ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання) [7];
- ✓ оформлення курсової роботи має відповідати естетичним і орфографічним нормам.

6. При написанні курсової роботи студент має обов’язково посилатися на авторів і джерела (“Про затвердження Вимог до оформлення дисертації”. Наказ Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017) [16], з яких запозичені матеріали або окремі результати. У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело, курсова робота не допускається до захисту з метою уникнення плагіату (Етичний кодекс ученого України) [8]. Оригінальність авторського тексту має складати не менше 70 %.

7. У курсовій роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

8. Курсову роботу подають на кафедру у вигляді спеціально підготовленого переплетеного рукопису та на електронному носії.

1.1 Стилїстика курсової роботи

Стиль курсової роботи відповідає вимогам і нормам наукового стилю, де лаконїчність, зрозумїлїсть, прозорїсть думки та оригїнальнїсть ідеї спїввїдносятьсґ з чїткою мовою, короткими фразами, продуманою формою [17, с. 9]. На *лексичному рївнї* бажано вживати загальновїдомї слова, уникати запозичень там, де можна скористатися питомим словом; *на морфологїчному рївнї* варто не нагромаджувати по кїлька їменникїв, надто в родовому вїдмїнку, не витїсняти дїєслова вїддїєслївними їменниками, не зловживати конструкцїями “... – *це* ...”, домїрно вживати рїзнї частини мови; *на синтаксичному рївнї* необхідно не розтягувати занадто фрази, не розривати думку довгими вставками, обмежувати кїлькїсть пїдрядних речень, не захоплюватися пасивними зворотами, дотримуватися природного порядку слїв; *на композицїйному рївнї* – не порушувати послїдовностї викладу, обмїрковувати подїл на абзаци тощо.

Особиста думка. Необхїдно ї варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомї аргументи), але не слїд зловживати займенником “я”. Як правило, особовий займенник “я” замїнюється на займенник “ми”, але ї вїн надає тексту вїдтїнку особистого звертання, неофїцїйного характеру, чого слїд уникати. Найчастїше у науковїй комунїкацїї переважає використання безособових форм (*дослїджено, розглянуто, проаналїзовано* тощо). Об’єктивностї думки сприяють ї безособовї речення, пасивнї звороти, зворотнї дїєслова.

Особовї конструкцїї легко перетворити у безособовї. Наприклад: *я переконаний – цїлком зрозумїло, що; ми вважаємо – вважається, що...*

Надмїрне захоплення “я” чи “ми” у науковому дослїдженнї постїйно наштовхує на думку, що автор бїльше захоплюється собою, анїж об’єктом дослїдження, за особистїсним фоном може загубитися суть. Займенник

“ми” найчастіше позначає той колектив (автор і співавтор, група авторів), що працював над концепцією, аналізом, результатами розвідки, впровадженням їх у практику тощо.

Гендерною “пасткою” вважають й використання займенників “він” чи “вона”; це незручно з кількох причин: 1) не всі дослідники належать до чоловічої статі; 2) некоректно авторку тієї чи іншої наукової праці називати “він” (трапляється, що “його” називають “вона”), хоча інколи складно встановити, хто ховається за тими чи іншими ініціалами, якщо прізвище також не дає змоги встановити стать; 3) не дуже зручно постійно вказувати в тексті подвійний варіант “він / вона”, зрештою, це може дратувати. Таким чином, краще обминати займенникові форми, щоб нікого не образити й дотримуватися офіційного стилю.

Не прикрашають науковий текст і неточності, розмиті визначення, захоплення епітетами *добрий, гарний, значний, надзвичайний, неймовірний, катастрофічний, рідкий* та ін. Виразність викладу, чіткість передачі інформації забезпечуються відповідним використанням термінології, відсутністю суперечності в аргументації, підтвердження висновків фактами чи даними.

Текст наукового дослідження має ділитися на пропорційні, логічні, внутрішньо завершені частини (розділи, підрозділи, пункти, підпункти, параграфи, абзаци), де легко встановити причинно-наслідкові зв’язки [17, с. 10].

Графічний поділ тексту на складові частини передбачає єдність композиційної структури. Так, перехід від одного абзацу до іншого означає перехід до нової думки. Іноді абзац може складатися з одного речення, якщо йому надають особливого значення.

Цитати. У наукових дослідженнях часто використовуються цитати – дослівні уривки з використаних джерел, щоб за їхньою допомогою

обґрунтувати, підтвердити або доповнити власну думку.

Текст цитати береться у лапки (“ ”) і наводиться без жодних змін, зі збереженням особливостей авторського написання, зокрема орфографії, пунктуації і шрифтових виділень. Якщо потрібно цитувати не все речення, а лише окремі слова чи фрази (за умови, що думка автора не буде спотворена), то такі вислови беруться в лапки (“ ”), пропуск позначається трьома крапками ([...]), вказується джерело, звідки запозичена думка. У такому разі може змінюватися навіть відмінок у слові чи словосполученні, якщо цитати не є повною і підпорядковується синтаксичній будові фрази, частиною якої вона стає.

При цитуванні та переказі джерел найчастіше використовуються такі словосполучення: *Автор писав / пише: “...”*; *Як твердив / твердить...*; *Згідно з уявленням...*; *За словами...*; *На думку...*; *Як влучно зазначив / зазначає...*; *Учений так характеризує (описує, подає)...*; *Наведемо такі слова видатного вченого...*; *Автор наголошує на...*; *З точки зору автора...*; *Автор виділяє (пропонує, рекомендує, вважає, стверджує, підкреслює)... і т.і.*

Цитати мають подаватися лише з першоджерел, а не з праць інших авторів. Лише в тих випадках, коли першоджерело недоступне, можна скористатися цитатою, опублікованою в іншому виданні; тоді перед бібліографічним джерелом вказується: *(цитується за [12])* або *(цит. за [12])*.

Якщо автор наукового дослідження робить у чужій цитаті певні виділення (курсив, розрядка, жирний шрифт тощо) аби акцентувати увагу на певному понятті чи фразі, то слід в дужках зробити відповідне застереження, наприклад: *(виділено нами – ПП)*, *(курсив наш – ПП)*, *(підкреслено нами – ПП)* і т.і., де ПП – ініціали Вашого ім'я та прізвища. Зразок: *(курсив наш – Р.К.* (маються на увазі перші літери ім'я та прізвища

автора роботи – Романа Ковалю). Такі позначення доречні при власному перекладі тексту з іншої мови, якщо такого перекладу не існує чи він не збігається із уже відомим (*переклад наш – ІП*). Доцільно подавати перекази текстів інших авторів, максимально точно дотримуючись їхнього викладу, не допускаючи викривлення думок [17, с. 12].

Кожна цитата неодмінно супроводжується посиланням на використане джерело. Наприклад: *В.В. Різун називає заголовки “опорними точками, що репрезентують найбільш важливу текстову інформацію і є опорою для читача в розумінні змісту” [2, с. 25].* Недотримання цієї обов’язкової умови веде до плагіату.

Коли текст дослідження перевантажений цитатами і суцільними посиланнями на авторитетів, то виникає підозра у відсутності авторських міркувань і знань самого дослідника; робота набуває характеру компіляції, перетворюється на “дайджест” чи хрестоматію “розумних ідей” попередників.

Стиль лапок має бути однаковим по всьому тексту роботи.

Якщо у тексті цитати якесь слово береться у лапки, прийнято закривати цитату не двома “...”, а одними лапками, наприклад:

<p>Н.К. Гарбовський зазначає: “Для позначення такого виду трансформації, в результаті якого відбувається не тільки зміни в описі тієї чи іншої предметної ситуації, але й змінюється сама предметна ситуація, у перекладознавстві використовується термін “адаптація” [15, с. 403].</p>

Якщо після цитати наводиться посилання на джерело, крапка у кінці цитати виноситься за квадратні дужки посилання.

Засоби текстового зв’язку в науковій праці. Для вираження тієї чи іншої мовленнєвої функції використовуються різні мовні засоби. Часто в науковому тексті вони виконують роль кліше, якими зручно користуватися при конструюванні тієї чи іншої думки.

Послідовність викладу можна передати такими словосполученнями: *по-перше, по-друге, по-третьє; з одного боку, з іншого боку; насамперед, передусім, спочатку; також, тепер, водночас; насамкінець, на закінчення.*

Ступінь вірогідності повідомлення: *вочевидь, безумовно, без сумніву, безперечно, напевне, певно, певна річ, звичайно, (як) відомо.*

Послідовність у часі: *спочатку, потім, тепер, насамперед, перш ніж, після того як, водночас, наприкінці.*

Причина і наслідок, умова і наслідок: *оскільки; тому; відтак; таким чином; отже; внаслідок; в результаті; поза як; завдяки тому, що; у зв'язку з тим, що; через те, що; зважаючи на те, що; з огляду на те, що; з огляду на викладене вище; це залежить від того, що.*

Зіставлення, протиставлення: *так само, як і; як..., так і; проте; але; навпаки; в той самий час; однак; втім.*

Доповнення, уточнення: *водночас, зокрема, крім того, щоправда, наприклад, як-от, разом з тим, точніше, зауважмо.*

Узагальнення, висновок: *отже, таким чином, відтак, узагальнюючи сказане, з розглянутого можна зробити такі висновки, зважаючи на викладене вище, звідси, звідси висновок, підсумовуючи.*

Ілюстрація до сказаного: *наприклад, так, проілюструємо це на, наведемо (подамо) кілька прикладів, опишемо кілька випадків, коли, як демонструє ілюстративний матеріал.*

Перехід до нової думки: *перейдемо до, ще одне, розглянемо [17, с. 13].*

Скорочення. Скороченню у науковому тексті підлягають різні частини мови. Можливе використання як загальноприйнятих скорочень (наприклад, *до н. е.* – до нашої ери, *см* – сантиметр, *НДІ* – науково-дослідний інститут, *і т.д.* – і так далі, *і т.п.* – і тому подібне, *див.* – дивись, *пор.* – порівняй, *напр.* – наприклад), так і спеціальних, характерних

для певної галузі (наприклад, *вид.* – видання, *техред* – технічний редактор). Варто обережно поставитися до тих скорочень, які відповідають різним словам (скажімо, *с.* – село, секунда, сторінка (при цифрі); *р.* – річка, рік (при цифрі); *ст.* – станція (при назві), стаття, століття чи сторіччя (при цифрі).

Існує кілька способів скорочення: усічення, видалення голосних (стягування), утворення абревіатур.

У разі усічення на місці скорочення ставиться крапка (наприклад, *гр.* – грецький, *ред.* – редактор, *тис.* – тисяча), а в разі видалення голосних – не ставиться (наприклад, *млн* – мільйон).

У складних словах, що пишуться разом, скорочують або першу, або останню частину слова, та залишають перші літери слів, які утворюють складне слово. Наприклад: *ДФ* – діафільм, *МФ* – мікрофіша. Ініціальна абревація записується початковими літерами без крапок. Наприклад, *ІРА* – інформаційно-рекламне агентство, *ТО* – творче об'єднання, *ТОВ* – товариство з обмеженою відповідальністю тощо.

Якщо в науковому тексті використовуються маловідомі скорочення, або скорочення складених термінів, то їх варто розшифрувати при першому згадуванні: записати повністю, а поряд у дужках вказати скорочену назву, яка вживатиметься надалі, наприклад: *мовленнєвий акт* (далі – *МА*).

Для зручності та зрозумілості (у випадку необхідності) після **ЗМІСТУ** подається **ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ І СКОРОЧЕНЬ** (приклад оформлення надається у додатку В), де подаються основні найуживаніші скорочення в тексті (докладніше див. нижче п. 2.3).

Скорочення мають бути однаковими в усій роботі.

Перевірити написання скорочень можна за ДСТУ 3582:2013 [4].

Переноси тексту. Текст курсової роботи рекомендується друкувати без використання переносу слів. Крім того, не можна:

1) переносити прізвища, залишаючи в кінці попереднього рядка ініціали (один ініціал) або умовні скорочення (*проф., акад.* тощо), які до них належать (*Т.Г. Шевченко, а не Т.Г. // Шевченко; акад. В. Глушков, а не акад. // В. Глушков*). Якщо імена, звання тощо подаються повністю, то прізвища (а також по батькові) можна переносити (*Тарас // Григорович Шевченко, академік Агатангел // Кримський*);

2) роз'єднувати умовні (графічні) скорочення на зразок *та ін., і т. д., вид-во, т-во* тощо;

3) відривати скорочені назви мір від цифр, до яких вони належать (*2005 р., а не 2005 // р.; 115 га, а не 115 // га; 20 куб. см, а не 20 куб. // см*). Якщо назви мір подаються повністю, то їх можна переносити (*1917 // рік, 115 // гектарів*);

4) переносити в інший рядок граматичні закінчення, з'єднані з цифрами через дефіс (*2-й, а не 2- // й; 5-го, а не 5- // го; 10-му, а не 10- // му*);

5) розривати ініціальні й комбіновані аббревіатури (*НАН України, АЕС, МАГАТЕ, НТШ*);

6) залишати біля попередньої букви м'який знак або апостроф;

7) залишати в попередньому рядку одно-, дво- або трилітерний прийменник (***в, по, при***), з якого починається речення;

8) переносити в наступний рядок розділові знаки (крім тире), дужку або лапки, що закривають попередній рядок, а також залишати в попередньому рядку відкриту дужку або відкриті лапки.

Більш докладно про особливості наукового стилю української та іноземної мов (див. відповідно [12] та [1]).

1.2 Структура курсової роботи

Курсова робота повинна містити наступні складові елементи:

- 1. ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ.**
- 2. ЗМІСТ.**
- 3. ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ І СКОРОЧЕНЬ** (за необхідності).
- 4. ВСТУП.**
- 5. 2-3 РОЗДІЛИ** (з **ВИСНОВКАМИ** до кожного з них).
- 6. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.**
- 7. РЕЗЮМЕ** (українською мовою).
- 8. АБСТРАКТ / RÉSUMÉ / ZUSAMMENFASSUNG** (основною іноземною мовою).
- 9. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.**
- 10. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ** (за необхідності)
- 11. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.**
- 12. ДОДАТКИ.**

2 ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1 Титульний аркуш курсової роботи

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи (цей аркуш не нумерується, але враховується в загальну нумерацію) і основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа [17, с. 17]. Він містить відомості, які подають у такій послідовності:

- 1) назва навчального закладу, повна назва кафедри, де виконується наукове дослідження;
- 2) повна назва документа із зазначенням теми та дисциплін, з якої пишеться робота;
- 3) курс, індекс та номер групи студента, спеціальність (спеціалізація), прізвище, повні ім'я та по батькові у родовому відмінку;
- 4) вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали керівника;
- 5) національна оцінка, кількість балів, оцінка ECTS;
- 6) члени комісії (підписи, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали);
- 7) місто та рік виконання курсової роботи.

Зразок оформлення титульного аркуша наведено у додатку А.

Зазначимо, що стандарт оформлення титульного аркуша може змінюватися. Інформацію про такі зміни повідомлятиме кафедра.

2.2 Зміст

Зміст подають на початку роботи (проставляємо порядковий номер 2 при загальній нумерації сторінок). Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх **розділів, підрозділів, пунктів**

та **підпунктів** [13], зокрема переліку позначень, символів і скорочень (якщо вони є), вступу, заголовків розділів, підрозділів та пунктів, висновків до кожного розділу, висновків, списку використаних джерел, списку скорочень назв лексикографічних джерел, списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу, резюме (українською та основною іноземною мовою), додатків (якщо вони є). Зразок оформлення змісту наведено у додатку Б.

2.3 Перелік умовних позначень, символів і скорочень

Усі прийняті у курсовій роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після **ЗМІСТУ**, перед **ВСТУПОМ**, починаючи з нової сторінки.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, виділяючи їх жирним шрифтом, а справа – їх детальне розшифрування. Рекомендується оформлювати подібні списки як таблицю з двома колонками з невидимими контурами.

Незалежно від цього при першій появі цих елементів у тексті курсової роботи наводять їх розшифрування.

Якщо в тексті роботи спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні. Зразок оформлення переліку умовних позначень, символів, скорочень і термінів наведено у Додатку В.

2.4 Вступ

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми (завдання), її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження [17, с. 19]. Далі подають загальну характеристику курсової роботи в рекомендованій нижче послідовності. Графічно кожна назва виділяється жирним шрифтом, наприклад:

Актуальність дослідження.

Послідовність пунктів, рекомендована для всіх курсових робіт, що пишуться та захищаються на факультеті лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, така (номери пунктів не пишуться):

- 1) **Актуальність** дослідження/роботи.
- 2) **Мета і завдання** дослідження.
- 3) **Об'єкт** дослідження.
- 4) **Предмет** дослідження.
- 5) **Матеріал** дослідження.
- 6) **Методи** дослідження.
- 7) **Практичне значення** дослідження.
- 8) **Апробація** роботи.
- 9) **Публікації** (не менше 1 тез).
- 10) **Структура і обсяг** роботи.

Дамо кілька рекомендацій щодо написання перелічених складових вступу.

Вступ можна починати з указання на загальний напрям дослідження і його проблематику, наприклад: *Курсову роботу присвячено комплексному вивченню... або Проблематика N у сучасному мовознавстві / перекладознавстві посідає одне з провідних місць ...* . Не слід зловживати

скороченнями, у вступі їх бажано не вживати. У разі вживання скорочень їх слід пояснити при першому згадуванні, напр.: *вивчення мовленнєвого акту (далі — МА) ...* .

Вступ має містити стисле викладення стану наукової розробки проблеми. Це підсумування існуючих провідних підходів до аналізованого матеріалу й висновок автора щодо можливості їх використання у своєму дослідженні та зазначення тих аспектів, що залишились невивченими і будуть розглянуті автором у його роботі. Наприклад (посилання наводяться у формі номерів праць за списком літератури):

Відомі підходи X, Y та Z до проблеми N. Перший підхід характеризується звертанням до аналізу семантичного аспекту явища N. Його послідовники [1; 4; 57; 69] досягли розуміння ... .

Застосування підходу Y до аналізу N [2; 5; 8; 10] дозволило встановити його структурні аспекти, зокрема, ...

Утім комунікативні аспекти N залишаються недостатньо вивченими (практично недослідженими), що зумовило необхідність нашого дослідження.

Прізвища авторів необхідно наводити в українському транскрибуванні чи іноземними мовами, наприклад:

Традиційний аналіз N (Л.С. Бархударов, О.О. Леонтьєв, D. Bolinger та ін.) дозволив сформулювати загальне уявлення про... . Проте він не брав до уваги аспекти... .

Функціонально-семантичний підхід до вивчення N, запроваджений О.І. Беляєвою, М.Я. Блохом, Дж. Лайонзом, дав змогу виявити... .

Якісно новим стало звернення до ..., що дозволило ... (А. Вежбицька, Дж. Остін, Дж. Серль, Г.Г. Почепцов, J. Leech та ін.). Проте у цих роботах відсутнє цілісне уявлення про N..., що зумовило необхідність

звернення до його вивчення з точки зору ..., яке проводиться у нашому дослідженні.

Стан попередньої наукової розробки проблеми передую актуальності дослідження. У курсовій роботі бажано, щоб він не перевищував від 1 до 1,5 сторінки.

Актуальність (лат. Actualis – дієвість) теми відбиває важливість, суттєве значення, відповідність теми дослідження сучасним потребам певної галузі науки та перспективам її розвитку, практичним завданням відповідної сфери діяльності [17, с. 21]. Вона характеризує співвідношення між тим, що з цієї проблеми вже відомо і що досліджується здобувачем уперше, і свідчить про те, для якої галузі науки чи виробництва мають цінність наукові результати роботи.

Обґрунтування актуальності вибраної теми свідчить про те, як автор уміє вибрати важливу для теорії і практики тему, як розуміє й оцінює її щодо сучасної і соціальної значущості. Актуальність теми характеризує наукову зрілість і професійну підготовленість студента.

Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним. Достатньо в межах однієї сторінки коротко викласти:

- сутність проблеми дослідження;
- соціальну значущість проблеми дослідження, вирішення якої має значення в умовах України;
- значення для подальшого розвитку відповідної галузі науки; теорії і практики.
- вирішення конкретних часткових питань, які сприяють якісним змінам у науці.

Актуальність обраної теми N визначається, по-перше, новим ракурсом аналізу проблеми N, що відповідає сучасному стану розвитку лінгвістики чи перекладознавства, по-друге, важливою соціально-

культурною роллю явища N. Недостатня вивченість проблеми не є переконливою і наводиться у разі крайньої потреби: відсутність даних ще не свідчить про необхідність їх здобувати, якщо вони не мають суттєвого значення.

Не рекомендується вживати змістовно “пусті” фрази на зразок *Актуальність зумовлена зростаючим інтересом науки до ...*. Натомість бажано розкрити важливість обраної проблематики через загальну спрямованість сучасних досліджень на вивчення певних проблем, через значну роль явища N у певних мовних/мовленнєвих аспектах тощо, через вказівку на те, що запроваджений у роботі підхід дозволяє розкрити нову грань певної дослідницької парадигми тощо.

Мета дослідження формулюється із зазначенням того явища / процесу, що вивчається, і на об’єкт, у якому це досліджується, бажано з наведенням мови (франц./англ./нім.) та історичного періоду. Мета роботи узгоджується із назвою роботи. Вона називає не тільки очікувані результати (*вивчення ..., обґрунтування ..., розробка ...*), а і вказує на те, яким шляхом вони будуть досягнені (з використанням певних підходів, методів тощо). Із загальної мети випливають конкретні завдання роботи, які перелічуються згідно з порядком їх розв’язання у роботі (від більш загальних, основоположних, до більш дрібних і конкретних). Вони не можуть бути глобальними. Важливо конкретизувати шляхи, методи, засоби вирішення проблем. Як правило, вирішується 5–7 завдань. Їх опис наводять через дієслово або іменник з семою результату, а не процесу: не слід вживати *вивчення, аналіз, дослідження*, натомість пишуть: *систематизувати підходи до вивчення, з’ясувати, змодельювати, надати характеристику, побудувати модель, розкрити, виявити, інвентаризувати, описати, визначити, продемонструвати, представити, викласти, обґрунтувати, установити, навести, виокремити, здійснити*,

розробити. Кожне завдання потребує точного визначення виду дослідження – це може бути визначення (нового) або уточнення (для раніше зробленого), узагальнення, типологія, класифікування тощо. Наприклад:

Метою роботи є виявлення особливостей неологізмів у французькій мові, досліджуючи їх на матеріалі текстів науково-технічної літератури.

Досягнення сформульованої/поставленої мети вимагає/передбачає вирішення конкретних завдань:

- установити загальні принципи класифікації N;
- розробити типологію N за критеріями ...;
- уточнити (стилістичні, прагматичні тощо) ... характеристики N;
- визначити лінгво-статистичні характеристики окремих аспектів N;
- побудувати модель процесу ... тощо.

Усі завдання дослідження та його мета в цілому мають (бажано із збереженням логічної послідовності) відповідати таким пунктам: новизна, практичне значення, висновки, причому висновків може бути на 1–2 більше, ніж завдань.

Об’єкт дослідження є процесом або явищем, що породжує проблемну ситуацію й обране для дослідження, а **предмет** дослідження – певні аспекти цього процесу чи явища, які досліджуються у цьому об’єкті, (інакше кажучи, “На предмет чого вивчається об’єкт?”). Предмет дослідження міститься в межах об’єкта. Об’єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове [17, с. 23]. В об’єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага автора наукової роботи, оскільки предмет дослідження змістовно визначає

тему (назву) роботи. Предмет дослідження має співпадати за сутністю з метою дослідження. Наприклад:

***Об'єкт** – сучасний науково-технічний франкомовний дискурс, предмет – його прагматичні властивості;*

***Об'єкт** – неологізми хімічної галузі, предмет – особливості перекладу французьких неологізмів хімічного дискурсу українською мовою.*

Щодо **матеріалу** аналізу, наводиться його кількість, походження (країна, історичний період, жанр), метод збирання, наприклад:

***Матеріалом дослідження** слугували ... фрагментів з текстів сучасного французького наукового дискурсу. Загалом проаналізовано особливості та функціонування 100 спонукальних висловлень у різних контекстах та ситуаціях. Приклади відібрано методом суцільної вибірки із 20 наукових статей загальним обсягом 100 сторінок.*

У наступному пункті наводяться **методи дослідження**, його теоретичні засади.

Метод розглядається, з одного боку, як спосіб організації пізнавальної й дослідницької діяльності науковця з метою вивчення явищ і закономірностей певного об'єкта науки; з іншого – як система процедур вивчення об'єкта дослідження та / або перевірки отриманих результатів. Зважаючи на широке й вузьке тлумачення методу, використані в мовознавстві методи диференціюються на *загальні*, до яких належать спостереження, індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез, порівняння, формалізація, ідеалізація, експеримент, моделювання; та *лінгвістичні*, що є спеціальними методами й мають власну специфіку, на відміну від методів інших наук [18, с. 49]. До таких методів відносять: описовий, порівняльно-історичний метод (компаративний, лінгвогенетичний), метод лінгвістичної географії (ареальний), зіставний метод (контрастивний, типологічний), контекстуально-інтерпретаційний метод, компонентний

аналіз, дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз тощо. Розглянемо деякі загальні та лінгвістичні методи.

Загальні методи дослідження [10, с. 334–336]:

Спостереження являє собою цілеспрямоване зосередження уваги дослідника на явищах експерименту або природи, їх кількісна та якісна реєстрація. Основними вимогами спостереження є такі: 1) одержання однозначних результатів досліджень; 2) об'єктивність, тобто можливість контролю за допомогою повторного спостереження; 3) використання для спостереження точних приладів; 4) правильна інтерпретація результатів спостережень.

За допомогою **аналізу** досліджуваній об'єкт уявно або практично розчленовується на складові частини а метою більш детального вивчення. Аналіз полягає у розчленуванні певного явища на окремі властивості чи відношення.

У наукових дослідженнях застосовують кілька видів аналізу. Один з них полягає в тому, що після розчленування об'єкта на складові частини визначають співвідношення між ними. Іншим видом аналізу є класифікація. Відомі також аналізи математичні, формально-логічні та ін. Аналіз як метод досліджень використовують у зв'язку із синтезом.

Синтез полягає у поєднанні розчленованих та проаналізованих частин, різних елементів, сторін, властивостей досліджуваного об'єкта або кількох об'єктів в єдине ціле. Завдання синтезу – на основі детального аналізу одержати необхідні дані для більш повних висновків та узагальнень. Певною мірою синтез протилежний аналізу, але вони взаємозалежні та взаємообумовлені. Аналіз же кожного варіанта призводить до їх об'єднання у досліді, після чого роблять висновки та узагальнення і як кінцевий синтез – дають рекомендації щодо практичного застосування. Синтез як метод дослідження має різні форми:

взаємозв'язок теорій як об'єднання конкурентних гіпотез, побудова гіпотетико-дедуктивних теорій та ін. У сучасній науці синтез використовують не тільки для дослідження окремого об'єкта у певній галузі науки, а й окремих наук з виявленням існуючих між ними зв'язків (наприклад, перекладознавства з лінгвістикою, педагогікою, психологією, соціологією, культурологією та ін.).

Індукція являє собою логічний умовивід від часткового до загального, від окремих фактів до узагальнень; це метод досліджень, за допомогою якого судження ведуть від фактів до конкретних висновків.

Дедукція є логічним умовиводом від загального до часткового, від загальних суджень до часткових висновків; це метод досліджень, який дає змогу за допомогою аналізу загальних положень і фактів робити часткові висновки. Застосування будь-якого загального положення, закону або закономірностей для часткових висновків здійснюється також дедуктивним методом.

Лінгвістичні методи дослідження [18, с. 51–63]:

Описовий метод є найдавнішим і найпоширенішим основним мовознавчим методом, планомірною інвентаризацією одиниць мови і поясненням особливостей їхньої будови та функціонування на певному (даному) етапі розвитку мови, тобто в синхронії [10, с. 337]. В описовому методі розрізняють такі послідовні етапи: 1) виділення одиниць аналізу (фонем, морфем, лексем, конструкцій тощо); 2) членування виділених одиниць (вторинна сегментація): поділ речення на словосполучення, словосполучення на словоформи, словоформи на морфеми, морфеми на фонеми, фонеми на диференційні ознаки; 3) класифікація й інтерпретація виділених одиниць. В описовому методі використовуються прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації [18, с. 63].

Прийоми зовнішньої інтерпретації бувають двох видів: а) за зв'язком з позамовними явищами (соціологічні, логіко-психологічні, артикуляційно-акустичні); б) за зв'язком з іншими мовними одиницями (прийоми міжрівневої інтерпретації). **Соціологічні прийоми** застосовують при нормативно-стилістичному й історичному вивченні мови, при дослідженні словникового складу тощо. До соціологічних належить **прийом «слів і речей»**, згідно з яким історію слова вивчають разом з історією позначуваної словом речі; **прийом тематичних груп**, тобто груп слів, пов'язаних спільною темою (назви певних груп рослин, назви птахів, назви одягу, назви взуття, назви погодних явищ, часових понять, почуттів тощо); **прийом стильового аналізу** (стилістична характеристика словникового складу мови та засобів художнього твору). **Логіко-психологічні прийоми** застосовують у дослідженні зв'язку змісту мовних одиниць і категорій з одиницями мислення (співвіднесеність слова і поняття, речення і судження; різні типи значень і мовних категорій; актуальне членування речення, глибинна семантична структура речення та ін.). **Артикуляційно-акустичні прийоми** мають місце при вивченні звуків у фізіологічному аспекті (артикуляція – місце і спосіб творення звуків) і фізичному (участь голосу і шуму, тембр, тон тощо). **Прийоми міжрівневої інтерпретації** полягають у тому, що одиниці одного рівня використовують як засіб лінгвістичного аналізу одиниць іншого рівня. У міжрівневому аналізі властивості досліджуваного явища розглядають з погляду суміжного рівня, що відкриває нові особливості явищ, які розглядають, і допомагає встановити міжрівневі зв'язки. Наприклад, синтаксис вивчають з погляду морфологічного вираження.

Прийоми внутрішньої інтерпретації включають у себе різні способи вивчення мовних явищ на основі їхніх системних парадигматичних і синтагматичних зв'язків, тобто вивчення мови в самій

собі і для себе самої. Парадигматична методика охоплює **опозиційний прийом** (на основі зіставлення і протиставлення мовних одиниць встановлюються їх диференційні ознаки, а на основі спільності й відмінності одиниці об'єднуються в різні парадигматичні групи). Парадигматична методика доповнюється синтагматичною, тобто вивченням сполучуваності досліджуваних одиниць, їх контексту. Синтагматика нерідко розкриває приховані властивості мовної одиниці, які при парадигматичному (опозиційному) підході можуть бути непоміченими.

Описовий метод має широке застосування. Його використовують не тільки для опису мовних елементів (фонем, морфем, слів, конструкцій, суперсегментних одиниць, граматичних категорій та ін.), а й для вивчення функціонування мови. Опис фактів мови є їх якісним аналізом, систематизацією, що створює теорію. Досягнення описового методу надзвичайно вагомі. На його основі створені описові граматики різних мов і різноманітні словники (тлумачні, орфографічні, орфоепічні, синонімічні, антонімічні, фразеологічні, мови письменників та багато інших). Цей метод і донині найповніше й найміцніше пов'язує мовознавство з потребами суспільства.

Зіставний метод. Будь-який лінгвістичний опис, пов'язаний із різними мовами, передбачає встановлення їх подібностей і відмінностей. Для цього використовують зіставний метод [10, с. 349] (контрастивний, типологічний) – сукупність прийомів дослідження й опису мови через системне порівняння з іншою мовою з метою виявлення її специфіки. Цей метод застосовується до вивчення будь-яких мов – споріднених і неспоріднених. Подібно до описового методу він спрямований на сучасний стан мови. Головним предметом його дослідження є структури мови в їх подібностях і відмінностях. Зіставний метод

спрямований передусім на виявлення відмінностей між зіставляваними мовами, він ніби є зворотнім боком *порівняльно-історичного* [18, с. 53]: якщо порівняльно-історичний метод має на меті встановлювати відповідності, то зіставний насамперед шукає відмінності.

Зіставний метод установлює між порівнюваними мовами відношення контрасту на всіх мовних рівнях: діафонію (фонологічні розходження), діаморфію (граматичні розходження), діасемію (семантичні розходження) і діалексію (лексичні розходження). Вважається, що він ефективний у вивченні споріднених і, особливо, близькоспоріднених мов, оскільки їх контрастні ознаки чітко виявляються на тлі подібних ознак. Хоч перші спроби зіставного вивчення мов робилися ще у XVIII ст. і зіставний метод повністю сформувався в 30–40-х роках XX ст., але й до цього часу не розв’язана проблема мови-еталону зіставлення. Очевидно, жодна реальна мова не може бути вибрана за основу, бо в разі такого підходу матимемо образ другої мови в дзеркалі першої (такий підхід доцільний лише в лінгводидактиці, тобто для практичних потреб навчання іноземної мови). Основою, еталоном зіставлення має стати ідеальна мовна система, спеціально сконструйована лінгвістом таким чином, щоб у ній були представлені універсальні властивості всіх мов. Вона має також бути зручною для зіставлення з усіма мовами. Порівняння живих мов із єдиною мовою-еталоном (посередником) позитивно вплинуло б на результати дослідження: дало б змогу отримати найбільш однорідні результати, які б легко піддавалися зіставному порівнянню. У цьому випадку набір відмінностей від мови-еталону становив би специфічну характеристику досліджуваної мови. До цього часу така мова не сконструйована, хоча пошуки розв’язання цієї проблеми тривають. Зіставний метод пов’язаний з проблематикою *мовної типології та універсалій* (ці мовознавчі категорії є результатом застосування зіставного методу). **Мовна типологія** –

порівняльне вивчення структурних і функціональних особливостей мов незалежно від їх генетичної природи. Типологія, предметом якої є вивчення типів мови за їх внутрішньою організацією, структурою, називається структурною, а типологія, яка вивчає мови через призму виконуваних функцій, називається функціональною.

Для об'єктивності спостережень і узагальнень використовують *статистичні методи*. Оброблені дані представляють у вигляді таблиць і графіків взаємозалежностей, що робить результати дослідження конкретно наочними.

Компонентний аналіз [18, с. 55] ґрунтується на парадигматичних зв'язках в системі. Застосовують його як метод визначення семантики слів, а також у морфології і синтаксисі. В компонентному аналізі слово розкладається на складові, які називаються семантичними компонентами або семами. Сема – елементарна складова значення слова, яка відображає ознаки означуваною мовою. Сема є диференційною семантичною ознакою, значеннєвий компонент якої виявляється під час зіставлення значень різних слів. Залежно від функцій розрізняють такі типи сем: класеми (категоріальні), архісеми, диференційні, інтегральні, потенційні, градуальні. *Класема* – найзагальніша сема, значення якої відповідає значенню частин мови (предметність, ознака, дія). *Архісема* – спільна для лексико-семантичного поля чи тематичної групи сема (час, погода, почуття). *Диференційна сема* – сема, за якою розрізняють значення (наприклад, інтенсивність). *Інтегральна сема* – сема спільна для двох чи більше значень, інтегральною завжди є архісема. *Потенційна сема* не характеризує предмет чи поняття загалом, а виявляється в певних ситуаціях. *Градуальна сема* представляє не нову ознаку, а інтенсивність проявів цієї ознаки.

Для компонентного аналізу важливо не лише визначити семи, а й їхню структурну організацію, тобто роль кожної семи у компонентній (семній) структурі значення. Структурна організація компонентів визначається на основі синтаксичних властивостей слова (сполучуваності), а роль сем у компонентній структурі значення – частотністю слів, які сполучаються з аналізованим словом і є експлікантами певних сем. Тому компонентний аналіз часто поєднують з **дистрибутивно-статистичним**. Під час дослідження семантики слів, що належать до невеликих лексико-семантичних груп доцільно застосовувати компонентний аналіз бінарного типу, а під час вивчення синонімічних і абстрактних слів ефективнішим є поєднання компонентного і дистрибутивно-статистичного аналізу.

Універсальним способом компонентного аналізу є аналіз на основі словникових дефініцій. Він ґрунтується на поширеному в логіці визначенні понять – виділення роду чи класу, до якого належить предмет і визначення видових відмінностей. Спираючись на словникові дефініції, ми екстраполюємо логічну операцію визначення понять на лексичне значення, проте враховуємо в такому разі різницю між значенням (категорія мови) і поняттям (категорія логіки). Значення одного слова передається за допомогою інших, причому визначальне має більше елементів, ніж визначуване. Компонентний аналіз використовують у теоретичних дослідженнях семантики, у лексикографії для укладання сучасних тлумачних словників, де значення слова тлумачать як суму його сем, у машинному перекладі тощо.

Методи обираються з огляду на завдання дослідження. Бажано конкретизувати, який метод для чого використовується, наприклад:

Для прагмалінгвістичного вивчення МА директива вживаються методи аспектного моделювання МА; для вивчення аспекту адресанта

та адресата використовуються елементи методів ...; аналіз стратегій і тактик дискурсу базується на ... методах.

Отримані кількісні дані оброблено за допомогою досягнень сучасної лінгвостатистики, зокрема методом порівняння величин квадратичного відхилення долей.

11) Опис **практичного значення** роботи належить, по-перше, те, що її результати та висновки можуть поглибити знання з досліджуваної теми, знайти застосування у певних курсах (з указанням на конкретний розділ у дужках), по-друге, їх важливість і плідність для подальших наукових розробок студентів. Бажано навести практичні сфери застосування результатів (переклад, лексикографічна практика, створення штучного інтелекту тощо).

12) В **апробації роботи** особливу увагу слід звернути на точні назви всіх конференцій, вказати повні назви міст та дати проведення (обов'язкова участь щонайменше в одній конференції):

Результати дослідження обговорювались на міжнародній студентській конференції “Іноземна філологія на межі тисячоліть” (Харків, 2011), на міжнародній конференції “Мови, культури та переклад у контексті європейського співробітництва” (Київ, 2012) тощо.

13) У пункті про **публікації** (не менше 1 тез) вказують кількість статей і тез. Для статей зазначають фаховість видання.

14) У пункті про **структуру та обсяг** роботи зазначають наступне:

Робота складається зі вступу, трьох розділів (з висновками до них), (загальних) висновків, списку використаних джерел (... найменувань), списку скорочень назв лексикографічних джерел (... позиції), списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу (... одиниць) та 4 додатків. Загальний обсяг роботи — 50 сторінок (обсяг основного тексту – 25–40 сторінок).

До основного тексту роботи не входять списки використаних джерел, списки скорочень назв лексикографічних джерел, списки скорочень джерел ілюстративного матеріалу, додатки. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації і складають загальний обсяг роботи.

Стилістика вступу вимагає проголошення істинності одержаних даних, впевненості автора у результатах, підкреслення завершеності дослідження.

До типових помилок належить і використання невизначених кількостей на зразок *набагато більше, дуже мало, частіше, рідше і т. ін.*, які не є науково обґрунтованими даними. Натомість слід або наводити точні кількісні дані (відсотки, абсолютні цифри), або надавати співвідношення одиниць: *на третину більше, удвічі менше тощо.*

2.5 Основна частина

Основна частина складається з **розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів.**

Курсова робота має містити 1–2 теоретичні та 1–2 практичні розділи (як правило, у цілому 2–4 розділи, але не більше).

Кожний розділ ропочинають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку з обґрунтуванням застосованих методів дослідження. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу звільнити висновки до всієї роботи від другорядних подробиць.

Теоретичний(і) розділ(и) включає(ють) аналіз опрацьованої наукової літератури відповідно до завдань дослідження, певні авторські висновки із визначенням перспектив подальших дослідницьких пошуків.

В огляді літератури, який тут здійснюється, студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стило, критично висвітлюючи роботи попередників (слід охопити праці вітчизняних та іноземних вчених), студент має назвати ті питання, що залишаються невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчувати теоретичні розділи коротким підсумком стосовно необхідності проведення досліджень у цій галузі, обґрунтувати вибір напрямку досліджень та вибрану методику.

У наступному(их) *практичному(их) розділі(ах)* з вичерпною повнотою автор викладає результати власних досліджень з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Студент має давати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби додаткових досліджень тощо.

2.6 Висновки

Висновки бувають двох видів – висновки до розділів і загальні висновки.

Висновки до розділів можуть містити пронумероване викладення результатів дослідження, одержаних у відповідному розділі.

Загальні висновки мають містити стисле викладення теоретичних і практичних результатів, отриманих автором роботи особисто в ході дослідження, а також обґрунтування перспектив проведення подальших

досліджень у цій галузі (посилання на інших авторів, їх цитування, а також наведення загальновідомих істин не допускаються).

Отже, у загальних висновках викладають насамперед найважливіші наукові та практичні результати, одержані в роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (завдання), її значення для науки та практики [17, с. 28]. Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового і практичного використання здобутих результатів. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан питання. Далі у висновках розкривають методи вирішення поставленої в роботі наукової проблеми (завдання).

У висновках необхідно наголосити на здобутих результатах, обґрунтувати достовірність та викласти рекомендації щодо їх використання.

Висновки є чітко сформульованими основними положеннями, які впливають з результатів виконаної роботи. У курсовій роботі можна обмежитись 5–6 позиціями.

Бажано, щоб кожен висновок мав номер і починався з окремого абзацу. Важливо пам'ятати, що кожне поставлене (у **ВСТУПІ**) завдання роботи має бути підсумоване принаймні одним висновком.

У формулюванні висновків не варто користуватись виразами типу: *“В результаті проведених досліджень встановлено, що...”*, *“Нами показано, що...”*, *“З результатів проведених досліджень впливає, що...”*. Формулювати думку слід одразу, починаючи із суті питання.

Висновки повинні бути короткими, не містити складнопідрядних речень.

Гіпотези та припущення до висновків не включають. Якщо роботу завершено значущим результатом з точки зору практики, то цей результат наводиться окремим рядком.

2.7 Резюме українською та іноземною мовами

Резюме пишеться на 1–2 сторінки українською та основною іноземною мовами. Воно завершується комплексом ключових слів і сталих термінологічних словосполучень (надрукованих курсивом у називному відмінку в рядок через кому), що з позицій інформаційного пошуку мають той обсяг смислового навантаження, який чітко корелюється з основним змістом роботи. Загальна кількість ключових слів – **не більше 10**.

За структурою і за змістом інформації резюме подібне до анотації. Різниця між ними повинна відобразити суть усіх важливих положень тексту. Резюме становить собою зв'язний текст більшого, у порівнянні з анотацією, обсягу.

Виклад матеріалу в резюме має бути стислим і точним. Необхідно використовувати мовні засоби, характерні для наукової літератури, а саме [17, с. 29]:

- написання тексту простими поширеними реченнями з однорідними членами;
- обмежене використання складних граматичних зворотів, дієприкметникових зворотів, означальних та з'ясувальних речень;
- заміна підрядних речень причини, умови, часу і деяких інших іменниками з прийменниками;
- опускання прикметників і прислівників, які є в тексті оригіналу і не впливають на зміст тексту тощо.

Стиль резюме має бути витриманий згідно з особливостями наукового стилю мови.

Резюме являє собою самостійний текст, який після читання може дати досить повну інформацію щодо змісту всієї роботи, і є тією частиною

курсової роботи, яку читають найчастіше, для того щоб зрозуміти, чи має сенс взагалі читати увесь текст.

Резюме повинне містити: чітко окреслену мету роботи, вказівку на об'єкт дослідження, суть застосованих методів, найважливіші результати та висновки. Не дозволяється цитувати літературу, не повинно бути посилань на певні таблиці та ілюстрації. Типовою помилкою є намагання писати в резюме про те, що і як робилось, але не згадувати про те, що з цього витікає.

Варто уникати зайвих слів типу: *“Внаслідок проведених досліджень встановлено, що ...”*; *“Проведене нами дослідження довело, що ...”*; *“Було проведено експериментальне дослідження, яке показало, що ...”*.

Можна вживати лише слова *встановлено, показано, виявлено, доведено*.

2.8 Список використаних джерел

Список використаних джерел у курсовій роботі залежно від курсу містить наступну кількість позицій:

Курс	Дисципліна	Кількість використаних джерел
3	Іноземна мова (основна, практичний курс)	30–40 (з яких 25% – іноземних джерел, 50% – сучасних джерел (за останні 10 років))
4	Переклад та редагування фахових текстів	40–50 (з яких 25% – іноземних джерел, 50% – сучасних джерел (за останні 10 років))

До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід включати новітні видання, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела. Обов'язковим є використання наукової літератури іноземними мовами відповідно до спеціальності (англійською, німецькою, французькою). На всі наукові джерела, що представлені в бібліографії, повинні бути посилання в тексті курсової роботи.

2.9 Додатки

Для повноти сприйняття курсової роботи до додатків (за необхідності) доцільно вносити допоміжний матеріал:

- таблиці допоміжних даних або таблиці великого розміру;
- діаграми;
- допоміжні ілюстрації;
- глосарії;
- великий за розміром ілюстративний матеріал (уривки дискурсу, оригінали та переклади деяких документів тощо).

3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги

При оформленні чорнового та остаточного варіанту курсової роботи надзвичайно важливими є нормативність (дотримання вимог та стандартів), акуратність, грамотність та одноманітність (єдність принципів застосування жирного шрифту й курсиву, оформлення посилань, бібліографії у списку використаних джерел, вітається наскрізна нумерація усіх власних прикладів у практичній частині тощо). Окрім того, що це дозволяє самому дослідникові розібратися в тексті, організувати

його, це **надзвичайно** полегшує завдання читача (наукового керівника, рецензента).

✓ Текст роботи оформлюється відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання [13]; Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 “Про затвердження Вимог до оформлення дисертації” [16]; ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання [7]; Етичного кодексу ученого України (Бюлетень ВАК України, № 11, 2011) [8]; ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила [4]; ДСТУ 6095:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації (ГОСТ 7.88-2003, MOD) [5]; ДСТУ 7093:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами [6].

Бібліографічний опис у списку використаних джерел, списку скорочень назв лексикографічних джерел та списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу складається згідно з вимогами державного стандарту до бібліографічного опису наукової літератури (ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання, [7]) (див. нижче підрозділ 3.5. та додаток Г).

Курсову роботу друкують на комп'ютері українською мовою з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм), залишаючи поля: вгорі та внизу – 20 мм, з лівого боку – 25 мм, з правого боку – 10 мм.

Абзац починається з 5 знаку (1,25).

Шрифт – Times New Roman, кегль – 14 пунктів, міжрядковий інтервал – 1,5. Шрифт друку – чіткий, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту – всюди однакова.

Текст друкувати без переносів.

Ілюстративний матеріал набирати курсивом з виділеннями (за необхідності) жирним шрифтом, значення слів, виразів тощо брати в лапки (“ ”).

Чітко диференціювати дефіс (-) та тире (–).

Скорочення (напр., і т. ін., ХХІ ст.), ініціали при прізвищах (напр., Н.В. Гуйванюк), назви населених пунктів (напр., м. Київ) друкувати через нерозривний пробіл (одночасне натискання клавіш Ctrl+Shift+пробіл). Скорочення на зразок 90-ті, 1-го – з нерозривним дефісом (одночасне натискання клавіш Ctrl+Shift+дефіс). Примітки чи виноска на сторінці не робити.

Колонтитули не використовувати.

Посилання на використані джерела давати у квадратних дужках: [7, с. 19; 8, с. 15–16].

Посилання на лексикографічні джерела та джерела ілюстративного матеріалу подавати у круглих дужках, позначаючи відповідне джерелу прийняте скорочення, зазначене відповідно у списку скорочень назв лексикографічних джерел та списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу з указанням номера видання або дати та сторінки: (R, с. 15), в бібліографії відображається наступним чином: **R: Recherche, № 454, juillet–août 2011.**

Друкарські помилки, описки, графічні неточності, які виявилися під час написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням коректором та нанесенням (акуратним наклеюванням) на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним

способом. Вписувати виправлення від руки можна лише чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинні бути наближеною до щільності основного тексту [13]. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин роботи **ЗМІСТ; ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ І СКОРОЧЕНЬ; ВСТУП; РОЗДІЛ 1; ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1; РОЗДІЛ 2; ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2; РОЗДІЛ 3; ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3; ВИСНОВКИ; РЕЗЮМЕ; ABSTRACT / RÉSUMÉ / ZUSAMMENFASSUNG; СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ; СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ; СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ; ДОДАТКИ** друкують великими літерами жирним шрифтом (окрім висновків до розділів) симетрично тексту з нової сторінки, без крапки, наприклад:

ЗМІСТ

Заголовки висновків до розділів друкують великими літерами, без виділення жирним шрифтом симетрично тексту з нової сторінки, наприклад:

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Кожну структурну частину слід починати з нової сторінки.

Назву розділу слід друкувати з нового рядку під номером розділу. Крапка після номера розділу не ставиться, наприклад:

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів звіту потрібно друкувати

з абзацного відступу з великої літери без крапки в кінці. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, виділяючи жирним шрифтом. Наприклад:

2.1 Морфемний аналіз французьких медичних термінів

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприклад:

2.1.1 Переклад префіксальних термінів

Префіксація є різновидом синтетичного (афіксального) словотворення. При префіксації службова морфема (префікс) знаходиться перед основою. Префікси не змінюють лексичний клас слова, до якого приєднуються: *type* – *phénotype* (*subst.*), *abdominal* – *intra-abdominal* (*adj.*), *thalamus* – *hypothalamus* (*subst.*). Вони можуть приєднуватись до субстантивних, ад'єктивних та дієслівних основ.

Відстань між заголовком (за винятком заголовку пункту) та текстом повинна дорівнювати 1–2 інтервалам по всьому тексту роботи.

Не можна починати новий підрозділ чи пункт у кінці сторінки, якщо після назв підрозділу чи пункту дається менше 3-х рядків основного тексту. У такому випадку примусово починають новий підрозділ чи пункт з нової сторінки.

До обсягу основного тексту не входять список використаних джерел, список скорочень назв лексикографічних джерел, список скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу, додатки. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації і входять до загального обсягу роботи.

3.2 Нумерація

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць подається **арабськими** цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації сторінок, але **номер сторінки (1) не ставиться**. На наступних сторінках (починаючи з 2) номер ставиться у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Після номера розділу крапка не ставиться, заголовок розділу друкується після номера (**1 НАЗВА РОЗДІЛУ**). І номер розділу, і його назва друкуються великими літерами, жирним шрифтом й відцентруються (див. вище). Такі структурні частини дипломної роботи, як **ЗМІСТ; ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ І СКОРОЧЕНЬ; ВСТУП; ВИСНОВКИ; СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ** не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини роботи нумеруються звичайним чином.

Підрозділи (параграфи) нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера параграфа, між якими ставиться крапка. В кінці номера підрозділу крапка не ставиться і далі, в цьому ж рядку, йде заголовок підрозділу. Крапка після назви розділу не ставиться.

Ілюстрації. Якщо в тексті роботи використовуються ілюстрації (малюнки, графіки, схеми, фотографії, діаграми та графіки) і таблиці (необхідний елемент наукової праці), то вони подаються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або у додатках. Якщо ілюстрація чи таблиця мають розмір більший за формат А4, то їх розміщують у додатках.

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має такі елементи:

- найменування графічного сюжету позначають словом “Рисунок”;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами.

Нумерують ілюстрації послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: “Рисунок 1.3” (третій рисунок першого розділу). Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка, наприклад:

Рисунок 1.3. – Структура концепту *AUTOMOBILE*

Якщо ілюстрація виноситься у додаток, її номер складається з літери додатка і порядкового номера, між якими ставиться крапка, наприклад: “Рисунок А.1.” (перший рисунок додатка А). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальний підпис розміщується у додатку так само, як і у тексті роботи, безпосередньо під ілюстрацією відцентровано, без виділень, наприклад:

Рисунок А.1. – Структура концепту *AUTOMOBILE*

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов’язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках “(див. рисунок 3.1)” або зворот типу “...як це видно з рисунка 3.1” або “...як це показано на рисунку 3.1”.

Таблиці. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу. Номер таблиці складається із номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу).

Якщо таблицю винесено у додаток, її номер має складатися із літери додатка і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: “Таблиця А.1” (перша таблиця додатка А).

Кожна таблиця має назву, котру розміщують над нею і друкують з абзацного відступу. Назву і слово “Таблиця” починають з великої літери. Приклад побудови таблиці:

Таблиця 1.2 – Назва таблиці

	Заголовок граfi		Заголовок граfi	
	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi

Якщо таблиця переноситься на наступну сторінку, то над таблицею з абзацного відступу пишеться *Продовження таблиці* і вказується її номер. Заголовки граф пишуть з великої літери, підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення з заголовком, і з великої, якщо вони є самостійними. Заголовки (як підпорядковані, так і головні) мають бути максимально точними та простими. В них не повинно бути слів, що повторюються. Висота рядків повинна бути не менше 8 мм.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку

роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш, у цьому разі назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну над одною в межах тієї самої сторінки.

Усі наведені в таблицях дані мають бути достовірними, однорідними і такими, що можуть зіставитися, в основу їх групування покладають лише суттєві ознаки.

3.3 Загальні рекомендації щодо опрацювання наукових джерел та оформлення посилань

Під час роботи з літературою потрібно користуватися різними видами каталогів: систематичним (назви джерел розташовані за галузями знань), алфавітним (назви творів розташовані в алфавітному порядку) та предметним (назви праць з конкретних проблем чи галузей науки). Крім того, необхідно звертатися також до періодичних видань.

При опрацюванні наукових джерел бажано робити записи, які мають бути повними і точними (дослівними) або скороченими (коротким викладом матеріалів, що вивчаються) [17, с. 40]. Так, наприклад, можна зробити:

- детальний конспект; запис основних положень робіт, фактичного матеріалу, власних зауважень тощо;
- короткі записи зі своїми роздумами або без них;
- виписки у формі цитат.

Під час роботи над літературою студент виписує цитати. Вони можуть фіксуватися у зошитах. При написанні наукових робіт студент має обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив

матеріали або окремі результати. Посилання бажано робити на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

Для підтвердження власних аргументів посиланнями на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту необхідно надавати приблизно 2–3 цитати різних авторів.

Загальні вимоги до цитування такі [13]:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз “так званий”;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні без перекручення авторського тексту позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерела;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо це знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивності праці, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, тоді в посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, на які дано посилання в роботі.

Посилання в тексті курсової роботи оформлюються за наступними зразками: “...у праці Т.А. Казакової [12] ...”, “В.М. Комісаров [15, с. 64] увів поняття ...”, “Поняття функціональної граматики перехрещується, але не збігається з поняттям семантичної граматики” [2, с. 24]. Посилання в дужках на кілька різних авторів подаються через крапку з комою: [7; 15; 29].

Посилання на ілюстративний матеріал оформлюються у круглих дужках із зазначенням скорочення та вказання сторінки (за наявності), наприклад:

<p><i>Nous vous remercions d'avoir acheté un appareil photo numérique Olympus (Olympus, с. 12).</i></p>

На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово “таблиця” пишуть скорочено, наприклад: “... в табл. 1.2”. У повторних посиланнях вживають скорочено слово “дивись”, наприклад: “див. табл. 1.3”.

При роботі із науковими джерелами слід пам’ятати, що власне дослідження передбачає передусім критичний аналіз цих джерел, а не механічне переписування чужих думок без відповідних посилань [17, с. 42]. Саме критичний аналіз наукової літератури дає можливість визначити ще невивчені сторони наукової проблеми і точно окреслити

завдання роботи. Автор курсової роботи має вміти викласти свій погляд на шляхи вирішення обраної проблеми. При цьому він має показати вміння оперувати науковою термінологією, осмислювати ті наукові визначення, які найбільш точно характеризують проблему дослідження.

3.4 Оформлення ілюстративного матеріалу у тексті курсової роботи

Ілюстративний матеріал (окремі слова і вирази) наводиться курсивом, наприклад:

Ще один спортивний термін, запозичений з англійської мови – <i>crawl (m)</i> – <i>кроль</i> – стиль плавання на животі або на спині, при якому руки здійснюють гребки перемінно, а ноги здійснюють періодичне безперервне підняття та опускання.
--

Ілюстративний матеріал з перекладом подають курсивом у таблиці з невидимими полями, розміщуючи при цьому текст мовою оригіналу ліворуч, а переклад – праворуч. Після обох текстів у круглих дужках прямим шрифтом надають посилання на джерело, зазначаючи при цьому скорочення, яке відповідає йому, та через кому сторінку.

Якщо виникає потреба у виділенні окремих елементів (слів, виразів) ілюстративного матеріалу, використовується жирний шрифт. Наприклад:

“...Перша підсхема – **ЩОСЬ** має власні якості – представлена такими парцелями:

Avec sa forte personnalité, sans compromis, irrésistiblement séduisante, elle aime sortir de jour comme de nuit et jouer de ses charmes sous les lumières de la ville (Renault Logan, с. 5).

Пежо 107 – машина з характером, спокуслива та безкомпромісна, любить виходити в світ як вдень, так і вночі та фліртувати у вогнях міста

| (Renault Logan, с. 25). ...”

3.5 Оформлення списку використаних джерел

Використані **наукові джерела** подаються у рубриці **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ** (відцентрована назва **ВЕЛИКИМИ ЛІТЕРАМИ, напівжирним шрифтом**), *в алфавітному порядку, з абзацу* (1,25 см). **Розмір шрифту – 14, 1,5 інтервал.**

Джерела, що використані для написання наукових робіт, слід розміщувати у списку літератури в алфавітному порядку прізвищ авторів (якщо авторів декілька, то прізвищ перших), а також заголовків праць. До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. *Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою.* Спочатку наводиться в алфавітному порядку література за кириличним алфавітом (українською та російською мовами). Література опублікована іноземними мовами, які використовують латинський шрифт (англійська, німецька, французька) наводиться згодом впритул наприкінці списку використаної літератури (без пропусків рядків) також за алфавітом.

Відомості про джерела, що включені до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту до бібліографічного опису наукової літератури ДСТУ 8302:2015 [7] – (докладно див. додаток Г).

3.6 Оформлення списку скорочень назв лексикографічних джерел та списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ та **СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ** вміщують безпосередньо після

СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, починаючи кожен з них з нової сторінки.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, виділяючи їх жирним шрифтом, а через тире справа – їх детальне розшифрування. Можна оформлювати подібні списки як таблицю з двома колонками з невидимими контурами.

Зразок оформлення **СПИСКУ СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ** та **СПИСКУ СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ** наведено у додатку Д.

3.7 Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження основного дослідження, на наступних сторінках.

Кожен додаток починається із нової сторінки. Найчастіше додаток має свій заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту на сторінці. Посередині рядка над заголовком великими літерами друкують слово „ДОДАТОК” і відповідну велику літеру української абетки, крім літер Г, Є, З, І, І, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б і т.д.

Текст кожного додатка при необхідності може поділятися на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.2.1 – перший підрозділ другого розділу додатка В.

Подібним чином нумеруються ілюстрації, таблиці та формули, розміщені у додатках. Наприклад: Рисунок А.1.1 – перший рисунок першого розділу додатка А.

4 ПОРЯДОК ПОДАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ

4.1 Подання курсових робіт на кафедру

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника заслуговують позитивної оцінки, рекомендуються до захисту. Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускаються і передаються студенту для подальшого (до)опрацювання.

Робота з аркушем оцінювання подається на кафедру у встановлений нею термін та реєструється лаборантом.

У аркуші оцінювання, який заповнюється й оформляється за зразком, поданим у додатку Е, обов'язково повинні бути відображені [17, с. 46]:

1. Актуальність дослідження.
2. Самостійність дослідження.
3. Реалізація мети дослідження; відповідність висновків обраній темі.
4. Структура і логічність композиції роботи.
5. Обізнаність із класичними і новітніми науковими джерелами та володіння навичками реферативного опрацювання.
6. Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам.
7. Відповідність вимогам наукового стилю; дотримання вимог щодо оформлення роботи відповідно до чинних стандартів.
8. Ступінь виконання завдань керівника та дотримання термінів виконання роботи.

Робота подається у двох примірниках: перший – у твердій або термо-

палітурці; другий – одним суцільним файлом на електронному носії. Електронна версія курсової роботи має бути ідентичною паперовій.

4.2 Процедура захисту курсових робіт

Захист курсових робіт відбувається згідно із затвердженим для факультету лінгвістики та відповідної кафедри календарним планом у встановлений кафедрою термін, у присутності студентів та комісії.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника;
- відповіді студента на запитання членів комісії із захисту курсової роботи та осіб, присутніх на захисті;
- заключне слово студента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Для захисту потрібно написати доповідь, підготувати роздатковий матеріал (за необхідності) та зробити презентацію.

Вступне слово необхідно підготувати заздалегідь, письмово, й, як правило, узгодивши з науковим керівником, у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника. Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 7–10 хвилин.

При цьому потрібно використовувати **презентацію**, заздалегідь підготовані графіки, діаграми та інший ілюстративний матеріал. Після вступного слова захисту усі члени комісії та усі присутні мають право ставити автору курсової роботи питання, які стосуються теми дослідження, суміжних проблем чи виконаного або проаналізованого перекладу. Відповіді на питання мають бути короткими, чіткими й по суті. Після цього секретар зачитує відгук наукового керівника. Студент має право у заключному слові відповісти на зауваження наукового керівника, пояснити власну точку зору, дати пояснення з приводу висловлених недоліків чи зауважень осіб, які приймали участь у обговоренні й ставили запитання.

Після захисту усіх призначених на цей день робіт, комісія на закритому засіданні, на якому мають право бути присутніми наукові керівники, обговорює підсумки захисту роботи кожним студентом. При цьому враховується наступне: думка наукового керівника, якість представленої доповіді, якість виконання і проведення презентації / повнота ілюстративного матеріалу, вміння чітко формулювати й аргументувати свої думки, вести наукову і професійну дискусію, володіння науковою й професійною термінологією. За результатами захисту до аркушу оцінювання вносяться оцінки.

4.3 Рекомендації до підготовки презентації на захист

Для підготовки презентації на захист використовуються відповідні програми – Microsoft PowerPoint або OpenOffice.org Impress.

Перше, на що потрібно звернути увагу під час підготовки презентації – презентація має супроводжувати вступне слово на захисті, а не замінювати його повністю.

Для того, щоб презентація не зіпсувала захисне слово, а залишилася яркою й такою, що закарбовується у пам'яті, **радимо врахувати зазначені нижче рекомендації до підготовки презентації.**

1. Використовуйте найпростіші шаблони без складних визерунків та кольорів. Шрифт презентації, відповідно, також має бути простим й не екзотичним – чорний **Times New Roman** або **Tahoma**. Розмір шрифту має бути не менше **24**. Відповідно для заголовків – ще більшого розміру.

2. Жодних фонових фотографій – їх потрібно виносити на окремі слайди.

3. Протягом усієї презентації використовуйте поєднання **не більше 2-х кольорів.**

4. Не робіть складну анімацію. Краще взагалі її не використовувати. Усі ефекти відволікають від суті презентації.

5. Заголовки виділяються кольором, жирним шрифтом, допускаються підкреслювання. Інші фрази в тексті оформлюються звичайно, але підкреслюються чи виділяються головні положення, думки, тобто те, на що ви хочете звернути увагу. Головне тут – знати міру.

6. **Тексту має бути мало.** Текст слайду підкреслює або ілюструє слова виступу. Недоречно промовляти все, що написано на слайді. Це можуть бути якісь цифри, фактичні дані, приклади, які довго промовляти в усному мовленні чи важко сприймати на слух. Смісл та ідея слайду повинні бути зрозумілими при першому погляді на нього. Якщо аудиторія переключиться на обдумування значення заплутаного слайду, вона вже не сприйматиме Вашу доповідь – те, заради чого усі й збираються на захисті. Деякі досвідчені презентатори радять обмежитися п'ятьма словами у рядку на кожному рядку й п'ятьма рядками на кожному слайді. Пам'ятайте, що **слайд – допоміжний засіб** під час усної доповіді.

7. Не розміщуються на слайдах великі таблиці, схеми й діаграми. Якщо вони дійсно важливі для виступу, їх можна навести у роздатковому матеріалі й роздати кожному члену комісії (у такому випадку економія паперу недоречна). Під час виступу членам комісії пропонується ознайомитися з матеріалом. При поясненні таблиць необхідно говорити, чому відповідають рядки, а чому – стовпці.

8. Для найшвидшого повернення до тих моментів, які можуть зацікавити членів комісії й слухачів у аудиторії, можна зробити гіперпосилання.

9. Не слід весь час дивитись на слайди під час презентації.
Необхідно підтримувати зоровий контакт з аудиторією.

10. Намагайтеся самостійно перемикаєти слайди. Часто виставляється автоматичне перемикаєння слайдів за часом, щоб спростити собі роботу. Під час показу людина починає нервувати, або говорити швидше. Як результат – мовлення не відповідає інформації на екрані цілком і повністю. Виникає необхідність повернутися назад, що остаточно руйнує показ. Вирішити проблему перемикаєння слайдів можна наступним чином: 1) перемикаєти самостійно (найнадійніший спосіб): заздалегідь розберітьсє, якими клавішами перемикаютьсє слайди; 2) домовитися з товаришем: він може в певних місцєх Вашої доповіді (слід позначити їх у тексті промови) перемикаєти слайди. Якщо заздалегідь домовитися не вдається, можна перемикаєти слайд за “умовним” сигналом, наприклад “... а на наступному слайді ми бачимо”, “Наступний слайд, будь ласка”. На жаль, під час затримки слайдів на захисті студенти гублятьсє, багатозначно дивлячись на помічника, не кажучи при цьому ані слова, що призводить до затримки слайдів, що знижує якість презентації. Отже, **не бійтеся говорити.**

11. При правильному плануванні презентації спочатку відображається новий слайд й аудиторії надається певний час

на те, щоб прочитати й засвоїти інформацію, а потім йдуть коментарі доповідача, які уточнюють і доповнюють показане на екрані.

12. Увагу членів комісії має бути сконцентровано в більшій мірі на Вас, а не на презентації. Вони повинні іноді дивитися на слайди, але Ви завжди повинні керувати їхньою увагою, тримати зоровий контакт, відсилати до потрібної інформації на слайді чи до потрібної сторінки у роздатковому матеріалі. **Не бійтеся спілкуватися з членами комісії!** Вони щиро цікавляться темою Вашої роботи й результатами, отриманими під час проведеного дослідження.

13. **Відредагуйте презентацію перед виступом.** Іноді доповідачі не звертають уваги на грамотність оформлення слайдів. Слайди повинні бути вивіреними, а помилки друку чи орфографії, як у написанні основного тексту, так і у прикладах ілюстративного матеріалу неприпустимі. Неграмотне оформлення слайдів значно знижує Ваші шанси на відмінну оцінку і є для лінгвіста-перекладача зовсім неприпустимим, адже він працює з мовами.

14. **Уважно осмисліть кожен слайд.** Перед тим, як скласти слайд, дайте собі відповідь на такі питання: як ідея цього слайду розкриває основну ідею усієї презентації? Що буде на слайді? Про що говоритемється? Як буде зроблено перехід до наступного слайду? Тому рекомендуємо робити презентацію паралельно з текстом захисного слова.

15. Презентація має бути короткою, чіткою, показувати тільки суть роботи.

Нижче наводимо приблизну схему презентації курсових робіт. Її можна взяти за основу при створенні власної презентації.

Структура презентації курсової роботи.

Слайд 1. Назва роботи, ПІБ студента-автора курсової і наукового

керівника (додатково надається вчений ступінь та звання).

Слайд 2. Мета та завдання роботи.

Слайд 3. Об'єкт та предмет дослідження.

Слайд 4. Методи дослідження.

Слайд 5. Зміст та структура роботи (коротко, основна частина та її розділи).

Слайд 6. Визначення основних понять, які досліджуються в роботі (окрім самої дефініції вказується ПІБ автора визначення та джерело).

Слайди з результатами практичного дослідження. Навести найцікавіші приклади (оформлені курсивом, як і в тексті роботи), які найбільш яскраво демонструють результати. Переклад наводиться поряд з правого боку, як і в тексті роботи, за необхідності, виділяються і в тексті оригіналу, і в тексті перекладу важливі моменти жирним шрифтом.

Слайди із загальними висновками дослідження.

Слайди з рекомендаціями чи окресленням перспектив майбутніх досліджень.

Останній слайд – *Дякуємо за увагу!*

У середньому кількість слайдів у презентації роботи – 12–15. Тобто презентація до захисту навчально-наукової чи кваліфікаційної роботи є своєрідними тезами до захисту роботи, Вашим планом і дозволеною опорою для виступу. До кількості слайдів не ставиться суворих обмежень, але бажано не включати до презентації занадто багато: за 7–10 хвилин Ви не встигнете розповісти усі 25 слайдів. Докладніше див. [11].

4.4 Рекомендації до написання й представлення доповіді на захисті курсових робіт

Через страх та невміння виступати з доповіддю перед аудиторією можна завалити навіть ідеально написану роботу й ідеально складену презентацію. Психологи стверджують, що більшість людей боїться публічних виступів. Але безвихідних ситуацій не буває. У цій частині ми зібрали декілька рекомендацій, які, по-перше, допоможуть подолати страх публічного виступу, а, по-друге, допоможуть уникнути найпоширеніших помилок під час захисного слова.

Отже, найскладніше у написанні тексту для виголошення під час захисту – вибрати з 25–50 сторінок курсової роботи дійсно важливу інформацію, яка б повністю відбивала зроблену роботу.

Рекомендований обсяг тексту захисного слова – від 4 до 7 сторінок (найоптимальніший обсяг – 5 сторінок), шрифт Times New Roman, кегль – 14, одинарний інтервал.

Бажано, щоб доповідь починалась стандартним зверненням: “Поважні / Шановні члени комісії та всі присутні! Тема нашої курсової роботи ...”.

До доповіді на захист курсової роботи слід включати:

- актуальність чи науковий інтерес теми дослідження;
- мета та завдання роботи, які потрібно було вирішити, щоб досягнути поставленої мети;
- об’єкт та предмет дослідження;
- загальна структура роботи, зумовлена вказаними завданнями (скільки й які розділи);
- методологічна база дослідження (які методи застосовувалися у роботі);

- ілюстративний матеріал (вказати точну кількість досліджуваних одиниць, джерело(а), критерії відбору, спосіб відбору ілюстративного матеріалу, причини відбору даного матеріалу).

Як правило, ця інформація береться зі вступу роботи. Ця інформація є головною, тому усі ці пункти повинні бути максимально чітко сформульовані.

Далі можна дати короткий опис (1–1,5 сторінки) структури усієї роботи, представляючи результати теоретичного та практичного дослідження:

- що було зроблено у першому розділі курсової роботи. Тут можна (але не завжди обов'язково) навести назву розділу;
- висновки (коротко), зроблені за першим розділом;
- що було зроблено у другому розділі й відповідні висновки.

І так за усіма розділами.

Надалі йде інформація (2–3 сторінки) про хід проведення практичного дослідження й отриманих результатах. Зауважимо, що найбільший інтерес у членів комісії із захисту курсових робіт та усіх присутніх викликає саме ця частина роботи. Тому вона має бути найсуттєвішою за обсягом, інформаційно насиченою та цікавою. Описуючи хід практичного дослідження, варто зупинитися на таких моментах:

- мета проведення практичного дослідження;
- етапи практичного дослідження;
- результати практичного дослідження на кожному етапі;
- приклади;
- висновки за результатами проведеного практичного дослідження.

Під час доповіді необхідно посилатися на рисунки, графіки, схеми,

таблиці тощо, представлені на слайдах презентації.

І насамкінець необхідно відобразити (1–1,5 сторінки):

- загальні висновки;
- дуже коротко, що конкретно було запропоновано й що це дає;
- висновок про досягнення вказаної мети;
- кілька слів про перспективи й власну думку за темою (переконайте комісію, що запропонована тема не закінчується курсовою, є перспектива розвитку).

На завершення не забудьте подякувати членам комісії та усім присутнім за увагу. У такому випадку доречними стануть такі фрази: “Доповідь закінчено. Дякуємо за увагу”.

Під час написання тексту доповіді на захист курсової роботи, слід враховувати низку суттєвих моментів.

- Краще не писати того, чого не можеш пояснити. Тому кожне слово слід критично перевірити. Якщо не запам’ятовується якийсь особливо складне визначення, краще виписати його на окремий аркуш й виділити жирним, щоб у потрібний момент було легко його віднайти.

- Вживайте тільки ті поняття, без яких розуміння ідей доповіді неможливе. За необхідності надайте їх пояснення.

- У тексті доповіді не має бути “зайвих” фраз та слів. Кожне написане слово має підпорядковуватися логіці доповіді. Кожна фраза повинна логічно впливати з попередньої й підводити до наступної.

- З самого початку намагайтеся зацікавити членів комісії. Вкажіть на оригінальність обраної теми, ілюстративного матеріалу дослідження, на обсяг вибірки тощо, що дозволить підтримувати інтерес аудиторії до кінця виступу.

Для того, **щоб правильно представити текст доповіді**, зверніть

увагу на наступні рекомендації.

- Ідеальний виступ – звичайно ж, виступ “без папірця”. Якщо Ви вже маєте багатий досвід публічних виступів, тоді можете завчити доповідь чи вільно промовити його “без шпаргалки”. Усім іншим порада – звичайно ж читати.

- За кілька днів до виступу радимо прочитати всю доповідь вголос перед дзеркалом із секундоміром. Потрібно тренуватися. Попросіть рідних чи друзів прослухати Ваше читання, що допоможе вам приборкати хвилювання й, водночас, точно розрахувати час виступу, скоординувати його з презентацією. Слід обов’язково вкластися у відведений час, інакше, Вас перервуть, й загальне враження від захисту буде зіпсоване. Врахуйте, що в домашніх умовах доповідь читається швидше, ніж у день захисту перед аудиторією, тому залишайте собі 1–2 хвилини.

- Текст доповіді й текст на слайдах має бути скорельований, але не однаковий. Кожній фразі на слайді має відповідати певна кількість зв’язних речень. Ці речення потрібно ретельно осмислити й включити до тексту промови. Не сподівайтесь на експромт. **Найкращий експромт – домашня заготовка.**

- У жодному випадку “не бубніть собі під ніс” монотонним голосом текст доповіді. Згадайте, що українська мова багата на різні інтонаційні малюнки, які можна вигідно використати під час читання. Швидкість доповіді має бути середньою, не надто повільною, але й не надто прискореною. Ваш голос та інтонація мають зацікавити аудиторію, а не приспати чи втомити її. Не забувайте робити паузи, звертатися до аудиторії за необхідності. Гучність має також бути помірною. Не змушуйте членів комісії прислуховуватися до Вас, але й кричати також не слід.

Насамкінець, нагадаємо, що приблизно 60 % успіху курсової роботи залежить від якості презентації й промови. Тому ці два види роботи потребують дуже серйозної й сумлінної підготовки. Докладніше див. [11].

5 ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

При оцінюванні курсових робіт беруть до уваги те, що студент має уміти [17, с. 57–58]:

- формулювати мету і завдання дослідження;
- вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні методи відповідно до поставлених завдань роботи;
- обробляти отримані дані, аналізувати і систематизувати їх на базі відомих джерел;
- узагальнювати результати дослідження й обґрунтовувати їхню достовірність;
- оформляти одержані результати і роботу в цілому відповідно до сучасних чинних вимог.

Загальні результати підготовки курсової роботи та її захисту відображаються в Аркуші оцінювання (див. Додаток Е). На їх підставі виставляється підсумкова оцінка, яка заноситься до екзаменаційної відомості та залікової книжки.

Курсова робота оцінюється за 100-бальною системою. Критерії оцінювання наведено в додатку Е.

Згідно рекомендаціями до розроблення за застосування рейтингових систем оцінювання [2] рейтингова оцінка з курсової роботи матиме дві складові.

Перша (підготовча) складова характеризує роботу студента з написання курсової роботи та її результат – текст курсової роботи, оформлений згідно з чинними вимогами.

Друга (складова захисту) характеризує якість захисту студентом курсової роботи.

Розмір шкали першої складової дорівнює 40 балів, а другої складової – 60 балів.

СИСТЕМА РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ:

1. У процесі визначення підготовчої складової оцінки за курсову роботу враховується низка важливих показників роботи:

1. Актуальність дослідження.
2. Самостійність дослідження. Повнота проведеного аналізу.
3. Реалізація мети дослідження; відповідність висновків обраній темі.
4. Структура і логічність композиції роботи.
5. Обізнаність із класичними і новітніми науковими джерелами та володіння навичками реферативного опрацювання.
6. Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам.
7. Відповідність вимогам наукового стилю; дотримання вимог щодо оформлення роботи відповідно до чинних стандартів.
8. Ступінь виконання завдань керівника та дотримання термінів виконання роботи.

Максимальна сума балів за допущену до захисту курсову роботу складає 40 балів.

2. Складова захисту курсової роботи.

Захист оцінюється за наступними критеріями:

1. Структура і обсяг презентації роботи на захисті.
2. Мовна компетенція студента.
3. Повнота відповідей на поставлені запитання.

4. Вміння захищати власну думку.
5. Ступінь володіння матеріалом.
6. Культура захисту.

Максимальна сума балів за захист складає 60 балів.

Сума балів двох складових переводиться до оцінки згідно з таблицею:

Бали	Оцінка
95–100	Відмінно
85–94	Дуже добре
75–84	Добре
65–74	Задовільно
60–64	Достатньо
Менше ніж 60	Незадовільно
Курсову роботу не допущено до захисту	Не допущено

6 КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН АТЕСТАЦІЙ, ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ

Затвердження тем курсових робіт відбувається на засіданні відповідної кафедри на початку навчального року.

Кафедра залишає за собою право вносити корективи до календарного плану підготовки, атестацій, подання остаточного тексту на кафедру та захисту курсових робіт, графіку атестацій. Зазначені зміни затверджуються на засіданні кафедри.

Календарний план атестацій, подання та захисту курсових робіт

1 атестація (теоретична частина, чорновий варіант)	16-й тиждень
2 атестація (теоретична, практична частини, чорновий варіант)	24-й тиждень
Подання роботи (попереднього, чорнового варіанту) науковому керівникові	29-й тиждень
Подання роботи (остаточного варіанту) на кафедру	31-й тиждень
Захист роботи	32-й тиждень

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воробьева М. Б. Французский научный язык. Структура. Прагматика. Ленинград : Наука, ЛО, 1991. – 128 с.
2. Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування [Електронний ресурс] / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: В. П. Головенкін. – Електронні текстові данні (1 файл: 364 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 20 с. URL: http://osvita.kpi.ua/files/downloads/rejtingovi_sustemu.doc
3. Тимчасове положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського [Текст] / Уклад. В. П. Головенкін; за заг. ред. Ю. І. Якименка. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 156 с. URL: <https://kpi.ua/regulations>
4. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3582–97 ; чинний від 2013–08–22]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с.
5. ДСТУ 6095:2009. Правила скорочення заголовків слів у заголовках публікацій (ГОСТ 7.88–2003, MOD) [Текст] / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Чинний від 2009–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 10 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
6. ДСТУ 7093:2009. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11–2004, MOD; ISO832:1994, MOD) [Текст]. – Чинний від 2010–04–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 87 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

7. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

8. Етичний кодекс ученого України. Бюлетень ВАК України, № 11, 2011. URL: <http://ierop.org.ua/rules/codex.html> (дата звернення: 07.02.2019).

9. Закон України про вищу освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004) (Із змінами внесеними згідно із Законом № 2443-VIII від 22.05.2018, ВВР, 2018, № 33, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 07.02.2019).

10. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підруч. для студ. філол. спец. ВНЗ. 2. вид., випр. і доп. Київ : Видавничий центр “Академія”, 2006. – 463 с.

11. Наумовець А. Г. Ви і ваша аудиторія. – Київ : Академперіодика, 2010. – 64 с.

12. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. пос. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

13. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. – На заміну ДСТУ 3008-95; чинний з 2017-07-01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 26 с.

14. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 02.02.2019).

15. Про Державну національну програму “Освіта (Україна XXI століття) : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 року № 896 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 576 (576 -96 - п від 29.05.96)”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF> (дата звернення: 02.02.2019).

16. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України № 20 від 10.03.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (дата звернення: 07.02.2019).

17. Снежик О. П. Методичні рекомендації до виконання й захисту курсових робіт з “Французької мови (основна, практичний курс)”, “Основ перекладознавства” та “Теорії перекладу” (для студентів 3–5 курсів кафедри ТПП французької мови факультету лінгвістики ОКР “Бакалавр”, “Спеціаліст” та “Магістр”). – Київ : НТУУ “КПІ”. 2013. – 80 с. URL: el.kpi.ua/jsru/handle/123456789/3979 (дата звернення: 02.02.2019).

18. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 711 с.

19. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Вид. 6-те, переробл. і допов. Київ : Знання, 2008. – 310 с.

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ
ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”
КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ**

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни

“ІНОЗЕМНА МОВА (ОСНОВНА, ПРАКТИЧНИЙ КУРС)”

на тему: **СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ
ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКИХ МЕДИЧНИХ АБРЕВІАТУР**

Студентки 3 курсу групи ЛФ-01
спеціальності 035 “Філологія”
Виговської Ірини Олегівни
канд. філол. наук, доц. Буць Ж.В

Кількість балів: _____ Оцінка _____

Члени комісії

_____

(підпис)

_____

(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

_____

(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

_____

(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Київ – 2019

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ
ГОРЯ СІКОРСЬКОГО”**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни

“ПЕРЕКЛАД ТА РЕДАГУВАННЯ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ”

на тему: **ПЕРЕКЛАД ФРАНЦУЗЬКИХ МЕДИЧНИХ АБРЕВІАТУР:
ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Студентки 4 курсу групи ЛФ-01
спеціальності 035 “Філологія”
Виговської Ірини Олегівни
канд. філол. наук, доц. Буць Ж.В

Кількість балів: _____ Оцінка _____

Члени комісії

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Київ – 2019

ДОДАТОК Б
Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВИВЧЕННЯ ЖАНРОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНСТРУКЦІЙ	7
1.1 Особливості реалізації мовного жанру	7
1.2 Вплив культури на текст.....	11
1.3 Характерні особливості інструкції як жанрово-культурної одиниці	15
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	16
РОЗДІЛ 2 РЕАЛІЗАЦІЯ ЖАНРОВО-КУЛЬТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНСТРУКЦІЙ	17
2.1 Особливості структури тексту інструкцій з експлуатації в перекладацькому аспекті та її міжкультурна адаптація.....	17
2.2 Паралінгвістичні особливості інструкцій з експлуатації.....	22
2.3 Особливості реалізації категорій композиційної будови.....	29
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	35
ВИСНОВКИ	36
РЕЗЮМЕ	39
RÉSUMÉ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ..	45
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	53
ДОДАТКИ	54

ДОДАТОК В

Зразок оформлення переліку умовних позначень, символів і скорочень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ

І СКОРОЧЕНЬ

ADJ – прикметник

A^é – accusé (звинувачуваний)

A^r – accusateur (звинувачувач)

At – acte (вчинок)

B – bénéficiaire (той, заради кого A^é виконав вчинок)

CDI – complément d'objet indirect (непрямий додаток)

COD – complément d'objet direct (прямий додаток)

Cq – conséquences (наслідки)

Cr – comparaison (порівняння)

INF – infinitif (інфінітив)

INT – intensité (інтенсивність)

NÉG – négation (заперечення)

Nrm – norme (норма)

O – opposition (протилежність)

P – pronom (займенник)

P_{pers.} – pronom personnel (особовий займенник)

S – situation (ситуація)

V – verbe (дієслово)

Крім того, у роботі використовуються скорочення, які спеціально пояснюються в тексті.

ДОДАТОК Г

Приклади оформлення бібліографічного опису

у списку використаних джерел

(з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Вища школа, 1987. 135 с. 2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія, 2004. 344 с. 3. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської і української мов. Вінниця : Нова книга, 2008. 248 с. 4. Зубрицька М. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. Львів : Літопис, 1996. 633 с. 5. Кагановська О. М. Текстові концепти художньої прози (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя) : монографія. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2002. 292 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Лингвострановедческая теория слова. Москва : Русский язык, 1980. 320 с. 2. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Вид. 6-те, переробл. і допов. Київ : Знання, 2008. 310 с. 3. Evans V., Green M. Cognitive Linguistics: An Introduction. Edinburg : Edinburg University Press, 2006. 857 p. 4. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 590 p.

<p>Три автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 2. Тичер С., Мейер М., Водак Р. Методы анализа текста и дискурса. Харьков : Гуманитарный центр, 2009. 356 с. 3. Gasser U., Cortesi S., Malik Momin M. Youth and Digital Media : From Gaudin F., Guespin L. Initiation à la lexicologie française. De la néologie aux dictionnaires. Bruxelles : Éditions Duculot, 2000. 358 p.
<p>Чотири і більше авторів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін. Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. 115 с. 3. Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary: with additional materials from "A Thesaurus of Old English"/ Kay Ch., Roberts J., Samuels M., Wotherspoon I. vol. I. : Thesaurus, vol. II : Index. Oxford, 2009. 4448 p. 4. The Compact Edition of the Oxford English Dictionary / by Herbert Coleridge, Frederick J. Furnivall, James A. H. Murray, Charles Talbut Onions. In 2 Vol. Oxford, 1971. 516 p.
<p>Автор(и) та редактор(и)/упорядники</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : зб. наук. праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. Чернівці : Рута, 2007. 310 с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX–початку XX століття : антологія / упоряд. : Л. Таран, О. Лагутенко. Київ : Граніт-Т, 2007. 190 с. 4. Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française / rédaction dirigée par Alain Rey, Josette Rey-Debove. Paris : Dictionnaires le Robert, 1992. 2175 p.

<p>Без автора</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. 1728 с. 2. Українська мова : енциклопедія / ред. кол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін. Київ : “Укр.енциклопедія”, 2004. 832 с. 3. Українські приказки, прислів'я і таке інше / уклад. М. Номис. Київ : Либідь, 1993. 768 с. 4. Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian semibilingual. Київ : Всеуито, 2002. 475 с. 5. Origins: A Short Etymological Dictionary of Modern English / ed. by E. Partridge. London, New York : Routledge, 2006. 4246 p. 6. The Oxford Dictionary of English Proverbs / ed. By F. P. Wilson. Oxford : Clarendon Press, 1992. 930 p.
<p>Багатотомні видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол. : І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с. 3. Чуланова Г.В. Синтаксичні засоби вираження емоцій у текстах-регулятивах. Філологічні трактати. 2012. Т. 4. No 4. С. 104–108. 4. The Oxford English Dictionary / ed. by James A. H. Murray, Henry Bradley, William Alexander Craigie, Charles Talbut Onions. In 12 Vol. Oxford, 1933. 611 p.
<p>Автореферати дисертацій</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андрійченко Ю. В. Динаміка гендерних змін в іспаномовних картинах світу : автореф. дис. ... д. філол. наук : спец. 10.02.05. Київ, 2017. 30 с. 2. Дудоладова О. В. Динаміка мовної репрезентації гендера в англійському публіцистичному дискурсі (друга пол. ХХ ст.–поч. ХХІ ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Харків, 2003. 20 с. 3. Емірсуїнова Г. І. Лексикон сучасного фемінізму (на матеріалі англійської мови) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Київ, 2003. 20 с.

<p>Дисертації</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Борисенко Н. Д. Гендерний аспект репрезентації персонажного мовлення в англійських драматичних творах кінця ХХ століття : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Житомир : ЖДПУ ім. І. Франка, 2003. 231 с. 2. Кагановська О. М. Текстові концепти художньої прози : когнітивна та комунікативна динаміка (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя) : дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.05. Київ: КНЛУ, 2003. 383 с. 3. Козачишина О. Л. Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англомовних художніх текстів (на матеріалі американської прози ХХ сторіччя) : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Київ : КНЛУ, 2003. 316 с.
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543. 2. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141. 5. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№178–179). С. 10–22.
<p>Архівні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Спілки “Чорнобиль” Г. Ф. Лепіна на ім’я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об’єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна : МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС ; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. : ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр “Харьк. физ.-техн. ин-т”; ХФТИ 2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010–02–18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p> <p>3. ДСТУ 7093:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами. (ГОСТ 7.11–2004 (ISO 832:1994), MOD; ISO 832:1994, MOD). [Чинний від 2010–04–01]. Вид. офіц. Київ : держспоживстандарт України, 2009. III, IV, 82 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України).</p>

Каталоги	<p>1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад. : Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд. : М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>2. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад. : Н. М. Загородна та ін. ; наук. ред. Т. В. Марусик ; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>3. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Андрійченко Ю. В. Функціонування гендених стереотипів в іспаномовному просторі : лінгвопрагматичний аспект : монографія. Київ, 2014. С. 151–169.</p> <p>2. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. Михайло Баймуратов : право як буття вченого : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>3. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>4. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вінниця : Нова книга, 2005. С. 195–197.</p> <p>5. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p>

<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Епик Е. А. Гендерный аспект оценочных сентенций. Сучасні проблеми та перспективи дослідження романських і германських мов і літератур : зб. тез. конф. Донецьк : ДонНУ, 2004. С. 125–127. 2. Журкова О. Когнитивные механизмы формирования коннотативного значения фразеологических единиц (на материале английского и украинского языков). Cercetări actuale de lingvistică română în memoria Ion Dumeniuc – 80 de ani de la naștere: materialele conferinței cu participare internațională, 12 mai, 2016. Chișinău : CEP USM, 2016. P. 113–116. 3. Миронова Н. В. Qu'est-ce qu'un concept? Матеріали Загальноінст. відкрит. конф., присвяч. 60-річчю Горлів. держ. пед. ін-т іноз. мов. Горлівка : Вид-во ГДППМ, 2009. С. 205–208. 4. Миронова Н. В. Quatre idées du concept. Проблеми іноземної філології і перекладу : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців. Київ : Освіта України, 2016. С. 405. 5. Стародедова О. Фразеологічні одиниці з компонентом-фітонімом української та англійської мов у зіставному аспекті. Психолого-педагогічні проблеми освіти і виховання в умовах глобалізації та інтеграції освітніх процесів : тези доповідей наук. конф. кафедри ЮНЕСКО КНЛУ, м. Київ, 12 грудня 2007 р. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2007. С. 213–215.
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Береза Т. А. Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів. Львів : БаК, 2011. С. 40–60. 2. Корнилова Е. Н. Французская литература : справ.-библиогр. указ. Н. Новгород : МКУК ЦБС Московского района : ЦРБ им. Пушкина, 2015. С. 54–55. 3. Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник. Київ : Рад. школа, 1991. 400 с. 4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. С. 37–61. 5. Словник-довідник з культури української мови / укл. Д. Гринчишин, А. Капелюшний та ін. Київ : Знання, 2006. 367 с. 6. Чемеркін С. Г. Мова інтернет-комунікації. Українська мова : енциклопедія. Вид. 3-тє. Київ : Українська енциклопедія, 2007. С. 365–366.

<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дмитренко О. П. Мотиваційні процеси та їх типи у фразеологічному фонді сучасної німецької мови (на матеріалі фразеологічних одиниць соціально-економічної сфери). Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки. 2012. Кн. 1. С 110–113. 2. Круковський В. І. Концепти суб'єктивність / об'єктивність, модалізація / модальність та засоби їх вираження в мові та мовленні: питання теорії (на матеріалі французької мови). Філологія. Педагогіка. Психологія : наук. вісн. каф. ЮНЕСКО КНЛУ. гол. ред. О. Валюх. Вип. 35. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. С. 166–188. 3. Миронова Н. В. Les noms de métier, fonction, grade ou titre dans la langue française : l'histoire de leur féminisation. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгвіст. ун-т. / від. ред. Н. М. Корбозерова. Вип. 39. Київ : Логос, 2017. С. 60–69.
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Косович О. В. Принципи мовної централізації (на прикладі французької мови). Серія Філологія : наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту : зб. наук. пр. Вип 32 (2). Одеса, 2018. С. 57–60. 3. Круковський В. І. Концепт, термін, дефініція і спеціалізований дискурс. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. Вип. 24. Київ : Логос, 2013. С. 188–199. 4. Мартынюк А. П. Методологические основы сопоставительного анализа этнокультурных концептов “ФЕМИНИННОСТЬ” и “МАСКУЛИННОСТЬ” (на материале британской и украинской паремии). Вісник Сумського державного університету. Серія “Філологічні науки”. No 4 (50). Суми : Вид-во СумДУ, 2003. С. 139–144. 5. Фесенко В. КІТ У ЧОБОТЯХ, або Фрагментарні роздуми на теми французької літератури останнього десятиліття. Всесвіт. 2003. No 5–6. С.139–146.

<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Венжинович Н. Фраземи української мови з ономастичним компонентом у лінгвокультурологічному висвітленні. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8346/1/Venzhynovych.pdf (дата звернення 14.09.2018). 2. Глазова О. П. Вивчення неологізмів. 2013. URL : http://elibrary.kubg.edu.ua/26/1/O_Glazova_10_IP.pdf (дата звернення: 11.09.2016). 3. Енциклопедичний словник крилатих слів і виразів / автор-упорядник Вадим Серов. URL: http://bibliograph.com.ua/encSlov/18/111.htm (дата звернення 12.09.2018). 4. Bohlken B. The Idiom Experience. ETC. : A Review of General Semantics. Vol. 53, No. 2, 1996. URL: https://www.questia.com/library/journal/1G1-19726532/the-idiom-experience (дата звернення 07.08.2018). 5. Stockwell R. English Words: History and Structure. New York : Cambridge University Press, 2001. 221 p. URL : http://dlia.ir/Scientific/e_book/Modern_English_/005714.pdf. (дата звернення: 15.08.2018).
----------------------------------	---

ДОДАТОК Д

Приклади оформлення списку скорочень назв лексикографічних джерел та списку скорочень назв джерел ілюстративного матеріалу

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **СУМ** – Словник української мови : в 11 т. Київ : Наукова думка, 1970–1980. URL: <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 02.02.2019).

2. **PR** – Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française / rédaction dirigée par Alain Rey, Josette Rey-Debove. Paris : Dictionnaires le Robert, 1992. 2175 p.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ

ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Матеріали преси (періодичні друковані та електронні видання)

1. **Figaro** – Le Figaro (газета). URL: <http://www.lefigaro.fr>.

2. **HUMA** – L'Humanité (газета). URL: <http://www.humanite.presse.fr>.

3. **LM** – Le Monde (газета). URL: <http://www.lemonde.fr>.

4. **LT** – Le Télégramme (газета). URL: <http://www.letelegramme.com>.

5. **NOBS** – Le Nouvel Observateur (журнал). URL: <http://www.nouvelobs.com>.

2. Електронні джерела

1. **PRE** – *CD-ROM*. Le Petit Robert sur CD-ROM. Paris : Robert, 2001.

2. **CT** – *CD-ROM*. 2000 Courriers Types. Soft Collection. Logiciel Micro Application, 2000.

3. Фільми

1. **Guérin** – Guérin J.–P. Julie Lescaut (série). Episode “Destins croisés”. France, 2000.

2. **Wermus** – Wermus A. Les Cordiers, juge et flic (série). Episode “Diable au cœur”. France, 2000.

ДОДАТОК Е

Зразок оформлення аркуша оцінювання курсової роботи

**Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови**

АРКУШ ОЦІНЮВАННЯ курсної роботи студента

_____
(ПІБ студента)

_____
(назва роботи)

Науковий керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада, ПІБ)

Критерії оцінювання	Оцінка	Примітки
1. Актуальність дослідження		від 3 до 5 балів
2. Самостійність дослідження, повнота проведеного аналізу		від 3 до 5 балів
3. Реалізація мети дослідження; відповідність висновків обраній темі		від 3 до 5 балів
4. Структура і логічність композиції роботи		від 3 до 5 балів
5. Обізнаність із класичними і новітніми науковими джерелами та володіння навичками реферативного опрацювання		від 3 до 5 балів
6. Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам		від 3 до 5 балів
7. Відповідність вимогам наукового стилю; дотримання вимог щодо оформлення роботи відповідно до чинних стандартів		від 3 до 5 балів
8. Ступінь виконання завдань керівника та дотримання термінів		від 3 до 5 балів

виконання роботи		
9. Структура і обсяг презентації роботи на захисті		від 6 до 10 балів
10. Мовна компетенція студента		від 6 до 10 балів
11. Повнота відповідей на поставлені запитання		від 6 до 10 балів
12. Вміння захищати власну думку		від 6 до 10 балів
13. Ступінь володіння матеріалом		від 6 до 10 балів
14. Культура захисту		від 6 до 10 балів
Загальна кількість балів		максимум 100 балів

Науковий керівник _____
(підпис)

Дата _____

Члени комісії:

_____
(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Критерії оцінювання курсової роботи

1. Актуальність дослідження:

5 балів – дослідження актуальне та аргументовано обґрунтоване;

4 бала – дослідження актуальне, але аргументовано недостатньо;

3 бала – актуальність теми обґрунтована частково;

0 балів – актуальність теми не обґрунтована.

2. Самостійність дослідження. Повнота проведеного аналізу:

5 балів – роботу виконано самостійно; проведено глибокий аналіз наукової літератури;

4 бала – роботу виконано самостійно; проведено частковий аналіз наукової літератури;

3 бала – роботу виконано на недостатньо самостійному рівні; проведено поверхневий аналіз наукової літератури;

0 балів – робота не є самостійно виконаною; аналіз наукової літератури відсутній.

3. Реалізація мети дослідження; відповідність висновків обраній темі:

5 балів – мету розкрито глибоко і повністю. Висновки відповідають меті дослідження;

4 бала – мету розкрито достатньо повно. Переважна більшість висновків відповідає меті дослідження;

3 бала – мету розкрито недостатньо глибоко. Висновки частково відповідають меті дослідження;

0 балів – мету не розкрито. Висновки не відповідають меті дослідження.

4. Структура і логічність композиції роботи:

5 балів – чітке структурування і логічна композиція роботи;

4 бала – досить чітко структурування і логічна композиція роботи;

3 бала – недостатньо чітко структурування і логічна композиція роботи;

0 балів – робота не структурована, композиція нелогічна.

5. Обізнаність із класичними і новітніми науковими джерелами та володіння навичками реферативного опрацювання:

5 балів – аналіз стану проблеми здійснено за новітніми вітчизняними і зарубіжними джерелами;

4 бала – аналіз стану проблеми здійснено, в основному, за вітчизняними джерелами з використанням періодичних наукових видань;

3 бала – аналіз стану проблеми здійснено в основному за навчальною літературою та застарілим джерелам (більше 10 років).

0 балів – аналіз стану проблеми здійснено за недостовірними та застарілим джерелам (більше 20 років).

6. Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам:

5 балів – обсяг роботи повністю відповідає вимогам;

4 бала – незначне відхилення від вимог до обсягу роботи;

3 бала – обсяг роботи неповністю відповідає вимогам;

0 балів – обсяг роботи не відповідає вимогам.

7. Відповідність вимогам наукового стилю; дотримання вимог щодо оформлення роботи відповідно до чинних стандартів:

5 балів – робота повністю відповідає вимогам наукового стилю і оформлена згідно з чинними стандартами;

4 бала – робота відповідає вимогам наукового стилю, у оформленні наявні деякі неточності;

3 бала – робота відповідає не усім вимогам наукового стилю у оформленні наявні значні огріхи;

0 балів – робота не відповідає вимогам наукового стилю і оформлена не у відповідності до чинних стандартів.

8. Ступінь виконання завдань керівника та дотримання термінів виконання роботи:

5 балів – завдання керівника виконані повністю з дотриманням термінів виконання роботи;

4 бала – виконано більшість завдань керівника з незначними відхиленнями у термінах виконання роботи;

3 бала – завдання керівника виконані неповністю зі значним недотриманням термінів виконання роботи;

0 балів – завдання керівника невиконані, терміни виконання роботи не дотримані.

9. Структура і обсяг презентації роботи на захисті:

10 балів – доповідь на захисті відображає зміст курсової роботи;

8–9 балів – доповідь на захисті достатньо повно відображає зміст курсової роботи;

6–7 балів – доповідь на захисті недосить повно відображає зміст курсової роботи;

0 балів – доповідь на захисті не відображає зміст курсової роботи.

10. Мовна компетенція студента

10 балів – високий рівень мовної компетентності студента;

8–9 балів – достатньо високий рівень мовної компетентності студента;

6–7 балів – достатній рівень мовної компетентності студента;

0 балів – низький рівень мовної компетентності студента.

11. Повнота відповідей на поставлені запитання:

10 балів – студент уміло використовує систему аргументації під час відповіді на запитання;

8–9 балів – студент повно і аргументовано відповідає на запитання;

6–7 балів – відповіді студента на запитання не завжди повні та аргументовані;

0 балів – відповіді студента на запитання не повні та не аргументовані.

12. Вміння захищати власну думку:

10 балів – студент демонструє вміння аргументовано захищати свою думку;

8–9 балів – студент демонструє вміння достатньо аргументовано захищати свою думку;

6–7 балів – студент не завжди аргументовано захищає свою думку;

0 балів – студент не може захистити свою думку.

13. Ступінь володіння матеріалом:

10 балів – студент демонструє високий ступінь володіння матеріалом;

8–9 балів – студент демонструє достатньо високий ступінь володіння матеріалом;

6–7 балів – студент демонструє достатній ступінь володіння матеріалом;

0 балів – студент не володіє матеріалом.

14. Культура захисту:

10 балів – студент демонструє високий ступінь культури захисту;

8–9 балів – студент демонструє достатньо високий ступінь культури захисту;

6–7 балів – студент демонструє достатній ступінь культури захисту;

0 балів – культура захисту студента на низькому рівні.